

Šiame numery

PUSIAU RIMTAI, PUSIAU LINKSMAI.
STEIGIAMASIS SEIMAS NEPRIKLAUSOMYBĖS RAIDOJE IR TAUTOS DVASIOS ATSPINDYS JAME.
GALUTINIO SUBRENDIMO KNYGA.
HENRIKO NAGIO EILERASČIAI
KAI BUVO LAIDIJAMA LIETUVOS LAISVĖ.
DAR DĖL KARALIŲ.
ALFONSO KRIVICKO PARODA.
LIETUVIŲ LITERATŪRA KALIFORNIJOS UNIVERSITETE.
NAUJAS MILAŠIAUS BICIULIŲ DRAUGIOS LEIDINYS.
NUOSTABUSIS DAUMANTAS ČIBAS.
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
FILMŲ ĮVAIRUMAI.
SPYGLIAI IR DYGLIAI.

KERTINĖ PARASTĖ

Pusiau rimtai, pusiau linksmai

I padėjimus dėl lietuviškų knygų atsiliepiant

Savo straipsnyje "Kam rūpi lietuviška knyga?" jo autorius J. Dn. nieko naujo nepasakė (žiūr. "Draugo") kultūrinio priedo balandžio 18 d. Kertinė paraštė). Teisybė, kad lietuviškų knygų išėjimoje perkama vis mažiau. Priežasčių yra daug ir labai gyvenimiškų. Liaukimės sakę pamokslus ir panagrinėkime tikrąsias, gyvenimiškas priežastis.

1. Nusilpusios akys. Lietuviškų knygų skaitytojų didžiulę sudaro vyresnioji karta. Amžius daro savo, akys silpnėja, ir skaitymas darosi sunkesnis, — tai jau nebe malonumas, bet varginimasis, iššaukias galvos skaudėjimą ir nemigą.

2. Lalko stoka. Daugelis mūsų žmonių dirba po aštuonias valandas per penkias savaitės dienas (jei dar neprideda antvalandžių pagunda). Darbo vietoje pasiekti ir iš jos grįžti daug kam reikia sugaišti net iki poros valandų. Tad dešimt valandų (įskaitant pietų laiką — beveik vienuolika) jau su-naudota. Kadangi už darbą gerai užmoka, tai ir reikalaujama rimtai dirbti, čia nėra tarybinės "pravaikštos". Tad darbas nuvargina, reikalingas poilsis. Tiesa, yra savaitgaliai, tačiau didesnė lietuviškose kolonijose per juos yra tiek daug visokių parengimų, susirinkimų ir kitokių susitikimų, kuriuose reikia lankytis dėl įdomumo ar iš pareigos, tad skaitymui vėl nebelieka laiko. Juk dar reikia apsipirkti, išleisti pinigų. Gyvenimas užmiesčiuose ir toliau nuo darbo vietės verčia turėti automobilį, kurio išlaikymas, ypač pataisymai, dabar labai brangūs. Keliauti autobusais, tramvajais ar priemiesių traukiniais dažnai yra ramiam žmogui gana

nesaugu. O jei nors trečdalis tų pinigų, kuriuos išlupa garbų "krokodilai", išleistume lietuviškai knygai, tai ji turėtų nemažesnius tiražus, kaip ir šių dienų Lietuvoje šio to vertos knygos (tokių ir ten daug neišeina).

3. Pirkti knygas iš pareigos? Jei ir negali tų knygų paskaityti, tai pirk jas iš pareigos, palaikydami lietuvišką spaudą! Gal ir gražiai skamba, bet... argi daugelis norės pirkėti daiktą, kurio negali naudoti? Ag, tiesa, dažnai taip ir darome, nuperkame, bet neskaityme. Tačiau ir čia susiduriame su didele kliūtimi — kur tas knygas padėti?

4. Šeimyniška drama. Ponia namų šeimininkė, gražiai įrengusi ir brangiais baldais apstačiusi kambarius, jei leidžia nupirkti vieną kitą knygų spintelę, tai negali leisti į jas krauti plonų, nušiuosų, neįrštų, popierinėm nugarom ir greit nusidėvinčių knygelių. Nesvarbu, kas jų viduje, tačiau jos turi gražiai atrodyti, turi būti gerai įrštos su auksinėmis raidėmis nugarėlėje ir t. t. Kitaip mesk jas į rūšį arba į garažą. Žodžiu, dėl tų knygų lengvai gali išsivystyti šeimyninė drama. "Nenešk man to šlamšto į namus!" O tokių knygų, kurių išorė atitiktų ponios šeimininkės skonio reikalavimus, netaip jau dažnai galime išleisti. Arba tada ta pati ponitė sušunka: "Vajė, kokia brangi!" Tarsi namuose nebūtų visokio kitokio nereikalingo ir daug brangesnio šlamšto. Sumiesčionėjimas. ar "subajorėjimas", tačiau tai gyvenimo realybė. Puošniai įrengtose rezidencijose lietuviškai knygelei beliko vietos tik garaže.

(Nukelta į 2 psl.)

STEIGIAMASIS SEIMAS NEPRIKLAUSOMYBĖS RAIDOJE IR TAUTOS DVASIOS ATSPINDYS JAME

J. JAKSTAS

Kiekvieno praeities dalyko ar įvykio atvaizdavimas yra drauge ir jo atkūrimas. Tai neginčijama tiesa. Atkuriamas dalykas ar įvykis yra istorinė tikrovė, įstatyta į laiko rėmus ir į aplinkybes, kuriose ji pasireiškė. Bet ji nėra visu šimtu procentų tokia, kokia ji buvo; ji yra perdirbta, daugiau ar mažiau pakeista tikrovė. Ji perdirbta pagal turimą medžiagą, šaltiniais vadinamą, ir pagal atkūrėjo, atseit, istoriko pažiūrą į ją. Ji nėra "originali" tikrovė.

Taip žiūrint į istorinę atkurtą tikrovę, nepateisinamas atrodo, kad ir didžiojo vokiečių istoriko Leopoldo Rankės pareiškimas, kuris kartą sušuko: "Aš noriu savo asmenybę nusmelkti ir faktams (istoriniams) leisti kalbėti". Toks troškimas didžiojo istoriko laikytinas gerbtinu pium dešiderium, nors ir pripažįstant jį nerealium. Istoriniai faktai nekaltės patys. Jie kalbės vien kieno nors atkurti.

Taip pat keisti atrodo mūsų kalbėtojų ar žurnalistų dažni pareiškimai, prisiminus jiems kai kuriuos mūsų praeities įvykius, ypač ginčytinus, kai su jais trumpai apsidirbama, pasakius "tesprendžia apie juos istorija" ar panašiai. Iš tikrųjų, istorija kaip istorija nieko apie juos nespręs. Apie juos spręs istorikai, kai jie tuos įvykius atvaizduos,ariant, atkurs.

Pagal čia trumpai pateiktą istorijos įvykių ar dalykų sampratą turime žvelgti ir į Steigiamąjį Seimą, kurį dabar prisimename jo aukstinio jubiliejaus proga. Ne vienam mūsų, jau gerokai praeitį, jis dar gerai atmenamas. Ne vienas esame balsavę jo rinkimuose ir dar regime savo tarpe net ryškių jo buvusių atstovų. Tad tas Seimas daugeliui atmenamas, pergyventa istorinė

tikrovė. Bet kaip skirtingai mes atmenantieji kalbėtume apie jį, jei turėtume dėl jo pasisakyti! O tai todėl, kad pasisakydami mes jį atkurtume,ariant, idėtume į atkuriama vaizdą asmeninių pažiūrų dalelę.

Ivairiais būdais galėtų būti atkurtas tas Steigiamoj Seimo vaizdas. Paprasčiausias būtų dalykas imti jį ryšium su politine Lietuvos istorija to Seimo veiklos metu, t.y. 1920-1922 m. Taip, paprastai ir daroma. Štai paimsime kad ir J. Purickio vieno pirmųjų Steigiamoj Seimo pavaizdavimų rinkiniame veikle "Pirmasis nepriklausomos Lietuvos dešimtmetis" 1918-1928 m." (II leid., London 1955). Jis straipsnyje "Seimų laikai" skyrė apie Steigiamąjį Seimą kalbą apie Maskvos sutartį 1920 m. liepos 12 d.; apie Vilniaus užėmimą ir jo netekimą, Želigovskio vad. pučą, kovas su lenkais, apie diplomatinę kovą dėl Vilniaus Tautų Sąjungoje su Hymanso projektais, užsimenama Klaipėda ir kitokie politikos dalykai. Skyrįm dėstoma priimtųjų konstitucija ir žemės reformos įstatymas. Žodžiu sakant, mes čia turime dvejų metų Lietuvos istoriją. Panašiai pavaizduojamas Steigiamasis Seimas ir A. Sapokos Lietuvos istorijoje.

Būtų per platus užmojis, sekant nurodytais pavyzdžiais, leisti i Lietuvos istorijos dėstymą Steigiamajui prisiminti skirtame straipsnyje. Antra vertus, tai būtų ir trafaretiška. Geriau susitelksime ties Steig. Seimu, pasėkdami du dalykus: 1. kaip kilo Steig. Seimo mintis su pačios nepriklausomybės raida ir kaip ji virto tikrove ir 2. kiek Steig. Seime atsispindėjo tautos dvasia ir jos politinis susipratimas.

(Nukelta į 2 psl.)

Iš Verdi operos "Likimo galia" pastatymo Chicagoje. Sol. Stasys Baras, sol. Jonas Vaznėlis, sol. Roma Mastienė, dirig. Vytautas Marijošius, sol. Dana Stankaitytė ir sol. Algirdas Brazis.

Nuotr. Virg. Kauliaus, S. J.

VERDI IR LEONOROS "LA FORZA"

Iš autoritetingų rankų sklinda romantinė šiluma

Mažas orkestras (30) ir Chicagos Lietuvių opera, Aleksandro Kučiūno išugdyta, nepatyrusi per eilę metų nulūžusio spektaklio, o "Fidelio" pastatyme laimėjusi ir platesnio atgarsio, pakvietė šiais metais Vytautą Marijošių meno vadovu realizuoti "Likimo galios" operą. Po "Danos" vokalines sauros, atvirai kalbant, visi laukėme gaivinančio lietaus.

"Likimo galios" literatūrinė drama, jos romantinės kovos dėl meilės ir garbės ir tragiški įvykiai nedrumsčia šiandien klausytojo vaizduotės ir nekelia nervinių šurpulių. Tačiau Verdi turtingos melodijos, muzika išreikšti charakteriai ir gilūs psichologiniai niuansai paverčia dramą šiuolaikišką ir grubią aistrą estetiniu, džiugiu pasigėrėjimu.

Vytauto Marijošiaus operos

BALYS CHOMSKIS

interpretavime sklandžiai klostosi jos stiliaus elementai: tempai, dinamika, kontrastų sintezė, o jo magiška jėga atsiliepia dainavime ir orkestre.

Marijošiaus meninė karjera muzikos istorijos rėmuose staigi, reta. 21 metų jaunuolis tampa Kauno operos dirigentu, o 27 metų — jos vyriausiuo menu vadovu. Jei pirmasis dirigavimo laikotarpis sutinka įvairių nuomonių ir net aštrios kritikos, girdi, jis koncertuoja, kreipdamas daugiau dėmesio į išvirsinę dirigavimo techniką, o ne į muzikos esmę, tai po Prahos studijų ir "Otello" pastatymo užsitar nauja visuotinė pripažinimą.

Viena apie jį yra užsilikusi atmintyje daug, o "moksliška" nieko nepasakanti charakteristika. Rašytojas klausia muziko, kokia yra Marijošiaus meninė paslaptis, nes, kai jis diriguoja, dainininkai lyg geriau dainuoja. Pastarasis trumpai atsakė: Marijošius yra Marijošius.

Ir iš tikrųjų, ir dabar, trumpą laiką jam padirbėjus su operos trupe, marijošiški veido bruožai įsikėlė į visus spektaklius: šiluma, aiškus žodis, frazavimo lankstumas ir muzikos minties išbalansavimas. Žinoma, ne viskas išsiriškavo pagal planą. Laiko stoka, režisūrinės problemos, vokalines ir scenines ydas turėjo tam tikros įtakos į operos pastatymą. Tačiau aplamai dirigentas pastatymus stumtelėjo gerokai į priekį.

Pirmasis ir antrasis veiksmas pasižymi natūraliu brendimu nuo niūrios baladės iki dramos kulminacijos. Būdingi šiemetinės operos kontrastai yra puikiai išnaudojami. Pavyzdžiui, imkime vienuolyno scenos finalą. Choro jausminis pianisimo, veržlus forte ir emocijų bangavimas, Danos Stankaitytės (Leonora) ir Jono Vaznelio (Guadiano) vokalines artistiškas parodo, kaip meistriškai atliktas paprastumas širdžiai pasako daug. Choro visi epizodiniai ir scenos įstojimai yra efektingi, tembrinė spalva vis tobuleja.

Dana Stankaitytė — šių operos spektaklių žvaigždė. Leonora virsta meno kūrinium. Jos gražus, sultingas balsas jau "Trubadūre" ir "Aidoj" atrado ją kaip Verdi dainininkę. Čia gi, išstudijavusi Leonoros partiją su Marijošiumi, parodė, kiek daug jos balse yra tikrojo turto. Dainavime nėra jokio svyravimo, kiekviena gaida — pilna, muzikaliai švari, persunkta melodijos sultimi.

(Nukelta į 4 psl.)

Trečiojo veiksmo scena Verdi "Likimo galios" operoje Chicagoje: Centre sol. Roma Mastienė,

Nuotr. Virg. Kauliaus, S. J.

STEIGIAMASIS SEIMAS NEPRIKLAUSOMYBĖS RAIDOJE IR TAUTOS DVASIOS ATSPINDYS JAME

(Atkelta iš 1 psl.)

Dar tarsime keletą žodžių šioje įvadinėse pastabose dėl paties Steig. Seimo pavadinimo. Tiesa, apie paties seimo žodį netenka kalbėti. Jis jau buvo įprastas ir linkniuotas nuo seniau, kada tik apie Lietuvos laisvę imta kalbėti. Kas kita pažymys "steigiamasis" Jis pavartotas tik ryšium su kalbamu seimu pirmą kartą.

Tas gražus žodis, pridurtas prie seimo, buvo naujadaras, geros kalbos nuojautos autoriaus sudarytas pagal svetimas kalbas, gal būti ir pagal kaimyninę mums — rusų. Juk Rusijoje nuo vasario revoliucijos, kada susidarė laikinoji vyriausybė, tuojau imta ruošti rinkimams seimo, kuris ten vadintas "ucreditelnoe sobranie". Iš to žodžio "ucreditelnoe" ir galėjo mūsiškiai 1917 m. susidaryti savąjį "steigiamasis".

Rusų žodis, bet ne jų pačių išrastas. Kaip daugelis jų kultūros dalykų, taip ir šis jiems atėjo iš Vakarų. O Vakaruose jis pirmą kartą pavartotas Prancūzijoje, kada 1789 m. suaukšti Generaliniai Etatai ir jie (geriau pasakius jų trečiasis luomas), pasi-priešindami karaliui, pasivadino tautiniu susirinkimu. Kai tas susirinkimas davė kraštui konstituciją 1791 m., tai jis prie savo vardo tautinis susirinkimas, Assemblee Nationale, prisidūrė dar žodį "Constituante". Tuo būdu susirinkimui ar seimui davė ypatingą reikšmę dėl jo priimtotos konstitucijos ir tai pažymėjo žodžiu "Constituante". To pirmo tautinio susirinkimo pavyzdžiu aną žodį prisidūrė ir kitas 1848-49 m. seimas, davęs kraštui naują konstituciją ir po paskutinio Burbono nuvertimo įkūręs antrąją respubliką. Pagaliau "Constituante" vadinosi ir 1945-46 metų tautinis susirinkimas, parengęs naują konstituciją po paskutinio pasaulio karo ir įsteigęs ketvirtą Prancūzijos respubliką. Kaip žinome, ši respublika buvo trumpalaikė, ir dabar Prancūzija gyvena jau penktoje respublikoje.

Prancūzijos pavyzdžių ir kituose Europos kraštuose pirmieji seimai, skirti konstitucijoms išleisti, vadinti maždaug prancūzišku atitikmeniu — konstituantomis. Prancūziško žodžio šaknis yra lotyniškas constituere, kas reiškia kurti, statyti, steigti. Štai iš jo ir padarytas mūsų konstitucinio seimo pažyminsys steigiamasis.

I

Steig. Seimo vardas, kaip ir jo idėja kilo tik I pas. karo metu, kada imtas judinti ir laisvės klausimas. Tiesa, apie Lietuvos laisvę kalbėta jau nuo "Aušros" laikų, net dar anksčiau, tačiau niekam nebuvo kilusi mintis apie kokią seimą, kuris būtų ta vakarietiška konstituantė ir duotų kraštui konstituciją. Ir apie pačią laisvę kalbėta daugiau abstrakčiai, nesiejančiai jos tiesiog su valstybine nepriklausomybe. Pvz. dr. J. Šliūpas vienoje ženevijoje rašytoje brošiūroje pranešavo jau 1883 m.: "... carizmas bus amžinai dingęs... Ir Lietuva bus tuo metu valna". Kokia turės būti ta valna Lietuva, nepasakė tada nei Šliūpas, nei kiti veikėjai.

Nuo 1905 m. revoliucijos tas laisvės siekimas jau imtas konkretizuoti, reikalaujant autonomijos. Kaip žinoma, Didysis Vilniaus Seimas 1905 m. ir Filadelfijos seimas 1906 m. priėmė rezoliuciją ir pasiuntė rusų vyriausybei su autonomijos reikalavimu. Nuo to laiko iki pat karo vis linkniuotas autonomijos žodis. Net pačiais pirmiaisiais karo metais bent čia Amerikos lietuviuose tenkinatis autonomija. Apie ją ypač kalbėjo dr. J. Šliūpas. Jis pavadinio ir vad. tautiečių 1914 m. gale įsteigta fondą nukentėjusiems dėl karo šelpiti Autonomijos fondą. Autonomijos žodį jis kar-

tojo dar ir 1915 metų pirmoje pusėje, kai važinėjo su prakalbo-mis po Naujosios Anglijos lietuvių kolonijas. Nors kartą čia išsprūdimo jam ir žodis "nepriklausomumas", kai kartą kalbėjo: "Geografišku ir ekonomišku žvilgsniu imant, Lietuva negali neturėti pasėkmingos ateities, todėl jai nepriklausomumas ir priklauso" (Lietuvos laisvė, Brooklyn 1917, 10 p.). Jis pavartojo šį greičiausia jo paties nusi-kaltą žodį, rodos, nedarydamas didesnio skirtumo tarp nepriklausomybės ir autonomijos. Pasak jo, ir "autonomija ženkliną tokį valdymą, kur šalies ūkėsi patys įstatymus leidžia ir valdžia kierojoja" (Lietuvos laisvė, 22p.). Apie autonomiją tekalbėjo ir katalikiškų srovių įkurtoji Tautos Taryba atsišaukime į lietuvius 1915 m. ir parengtoje peticijoje būsimam įsivaizduojamam tautų kongresui, kuris po karo turėsias spręsti taikos klausimus. Šioje peticijoje sakoma: "Mes žemiau pasirašiusieji lietuvių tautos nariai... reikalaujame susivienijimo visų Lietuvos dalių į vieną administratyvinę politinę kūną, kuriam būtų suteikta autonomija" (V. Bartuška, Lietuvos nepriklausomybės kryžiaus kelias, Klaipėda 1937, 330 p.).

Apie nepriklausomybę pirmą kartą prašėno mažas, vos 6 šveicarijoje atsidūrusių lietuvių būrelis, susirinkusių į Berno konferenciją, 1916 m. kovo 1-5 d. Konferencijos pirmas tikslas buvo pasisakyti prieš lenkus po to, kai iširo bendras su jais turėtas komitetas ir atvykęs iš Lietuvos kun. J. Žilinskas papasakojo apie lenkų daromas lietuviams intrigas. Štai, stoje prieš lenkus, lietuviai ir pareikalavo "visiškos Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės" (A. Steponaitis, Tėvynėje ir pasaulyje, Brooklyn 1962, 97 p.). Tos konferencijos dalyvis J. Purickis, rašydamas apie ją, pastebi: "Šveicarijos lietuviai bene pirmieji bus išskėlę visiškos nepriklausomybės reikalavimą". (Pirmasis neprikl. Liet. dešimt., 66p.).

Po keturių mėnesių toje pačioje šveicarijoje lietuviai pareikalavo nepriklausomybės jau, galima sakyti, tarptautiniame forume — tautybių konferencijoje Lozanoje, susauktoje mums labai gerai žinomo tautiečio Gabrio ir prancūzo Pellissier rūpesčiu 1916 m. birželio mėn. m. Amerikos lietuvių atstovas Bartuška ilgą memorandumą su pilnos ir visiškos nepriklausomybės reikalavimu (Bartuška, 335 p.). Po pusės metų, 1917 m. sausio m., jau ir Lietuvių Rymo katalikų susivienijimas kartu su kitomis katalikiškomis organizacijomis įteikė deklaraciją JAV prezidentui, Apaštališkam delegatui ir Europos valstybių atstovams, kur prašė, kad suvienytai Lietuvai būtų suteikta "visiška politiška nepriklausomybė".

Lengva suprasti, kodėl įvyko tas Amerikos lietuvių persiorientavimas nuo autonomijos į nepriklausomybę. Be abejo, vokiečių okupacijos akivaizdoje kilo jiems Lietuvos nepriklausomybės mintis. Seniau jų reikalauta autonomija jau tapo atgyventa. Todėl ir tame pačiame sausio m. (1917) tautiečių, naujai pasivadinusiu sandariečių buvęs Autonomijos fondas virto Nepriklausomybės fondu.

Taip pribrendo Amerikos lietuviuose nepriklausomybės mintis. Bet su ja jiems dar nekilo steigiamosio seimo idėja. Ji kils pačioje Lietuvoje vokiečių okupacijos aplinkoje politikavusiems veikėjams.

Gera buvo Amerikos lietuviuose tenkinatis autonomija. Apie ją ypač kalbėjo dr. J. Šliūpas. Jis pavadinio ir vad. tautiečių 1914 m. gale įsteigta fondą nukentėjusiems dėl karo šelpiti Autonomijos fondą. Autonomijos žodį jis kar-

griuvo tautų kalėjimas, kaip Rusija vadinta.

Zinome, kad Petrapilio seimo dauguma (deja, ne visuma) ir pasinaudojo tuo: pasisakė už nepriklausomą Lietuvą. Tokios laisvės neturėjo mūsų veikėjai pačioje Lietuvoje. Sunki, žiauri, tiesiog trioniška vokiečių okupacija slėgė kraštą. Kaip dabar pagal šaltinius aiškiai įrodyta, vokiečiai nuo pat karo pradžios jau turėjo paruošę planą aneksuoti

Antanas Tamošaitis
Iš parodos Kanados ambasadoje, Washington, D. C.

Takai

Lietuvą ir Kuršą. Planas tegalėjo būti įgyventintas, tik karui pasibaigus, o iki to laiko kraštas turėjo būti išlaikytas kietame kariškame režime. Gyventojai buvo pavesti saivališkai žandarų kontrolei. Jie jautėsi viešpačiais valdžioje ir savo elgesiu ne vienoje vietoje tapo pabaisa gyventojams.

Ir šiose nelemtose aplinkybėse galėjo vis dėlto prasimušti nepriklausomybės ir su ja drauge Steigiamosio Seimo mintis. Kaip tai atsitiko? Viena neįmanoma tarybinė Lietuvos istorijos vadovelyje skaitome: "Stipriant darbininkų judėjimą Vokietijoje, okupantams reikėjo keisti režimą Lietuvoje... 1917 m. rugšėjo m. Vilniuje buvo sudaryta buržuazinė Lietuvos Taryba. (Lietuvos istorijos chrestomatija, Kaunas 1964, 129 p.). Tai sovietinės istoriografinės klaidės, įterpta į mūsų istoriją, visai atskirai nuo tikrovės. Iš tikrųjų, Vokietijoje nebuvo jokio ypatingo darbininkų judėjimo 1917 m., kada jų frontai tvirtai laikėsi, ir Rytuose vokiečiai darė didelę pažangą. O jei toks darbininkų kasajūdis ir būtų buvęs, tai kaip jis būtų galėjęs paveikti okupacinę administraciją sudaryti "buržuazinę tarybą"? Juk darbininkams tokia taryba būtų nepriimtina.

Iš tikrųjų, Vokietijos vyriausybė šiek tiek sumojo keisti savo politiką okupuotoje Lietuvoje ryšium su jų kurstoma visoje Rusijoje tautine ir socialine revoliucija. Ji jau pradėta carinės Rusijos metu ir dar sustiprta po vasario revoliucijos, kai laikinoji vyriausybė paliko ištikima sanitarininkams ir tėsę karą su Vokietija ir Austrija. Vokiečiams rūpėjo gilinti vasario revoliuciją;

kelti kiek galima didesnį chaosą krašte ir Lenino permetimas iš Šveicarijos į Daniją užplombuotame vagone, kad jis galėtų grįžti į Rusiją, kaip tik derėjo tam jų tikslui. (Pažymėtina, kad šio labai gerai žinomo istorijos fakto nemini Sovietų istorijos. Tikriausiai neminės jo ir šiais leniniais metais, kai savo prasimanymo vieno dievaičio žingsnius ir darbelius smulkmeniškai registruoja istorikai-rašeivos).

Pažymėtos kurstomos tautinės revoliucijos rėmusio vokiečiams parūpo prisitraukti sau kiek arčiau ir lietuvių. Jie leido jiems turėti savo tarybą, kuri tarnautų patariamuoju organu okupantams. Žinodami krašto nuotaiką okupacinio režimo atžvilgiu, vo-

konstituciją. Ne kas kita, kaip ji turėta galvoje, nutariant, jog "Konstituantai turės nustatyti valstybės pamatus". Tai konstituantai skirtas dar ir kitas uždavinys: nustatyti santykius su kitomis valstybėmis. Vargiai rastume kitų kraštų steigiamuosiuose seimuose jiems skirtą uždavinį apibrėžti santykius su kitomis valstybėmis. Paprastai, steigiamieji seimai ribojasi vidaus politikos dalykais Gal būt, ši neįprasta steigiamajam seimui pasikirtis numatyta, nuolaidžiaujančių vokiečiams, vertusiems kaip nors prisijungti prie Vokietijos. Nesutinkant konferencijai su vokiečiais reikalavimu ir nedrįstant jo atmesti, palikta būsimam pirmam seimui pasisakyti dėl santykių su kitomis valstybėmis, tad ir su Vokietija.

Steigiamasis seimas tada buvo dar tolimas ir labai neaiškus ateities dalykas. O bendradarbiauti su okupantais jau dabar reikėjo, nes tik tam jie leido į konferenciją susirinkti ir patariamąją tarybą išrinkti. Čia vėl konferencija stengėsi tenkinti okupanto reikalavimą. Tam tikslui padarytas antras nutarimas "sueiti būsimai Lietuvos valstybei, nepakenkiant savarankiškam jos plėtojimuisi, ir tam tikrus dar nustatytinus santykius su Vokietija". Visai teisingai pastebėjo mūsų senesni mirę diplomatas ir istorikas P. Klimas, kurio straipsniu apie Vilniaus konferenciją pasinaudojau, kad "tai buvo savo rūšies, kad ir labai atsargus, kompromisas realiai politikai" (Pirmasis nepriklausomos Lietuvos dešimtmetis 1918-1928 m. 2. leid. London 1955, 16 p.).

(Bus daugiau)

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. šeštadieniais 10-1 val. Trečiadienį, penktadienį ir pirmadienį priima susitarimus
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telefonas: WALbrook 5-5076

Rezid. telefonas: 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma liguonius pagal susitarimą, jei neatliepia, skambinti 274-8012

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 65-606 ir California
Val. kasdien nuo 9-12 val. vak. šeštadieniais 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telefonas: 476-4042
Rezid. tel. WALbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo Takų Chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Tel. ofiso HE 4-5849. rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1-4, vakare 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarimu

Apsimoka skelbtis DRAUGU nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis. Gi skelbtimų kainos visiems prieinamos.

Kertinė Parastė

(Atkelta iš 1 psl.)

5. Skubus darbas. Kalti ir rašytojai, kurie per daug skubina savo knygas išleisti, kai jose dar labai daug kas yra neišbaigta, nepergalvota, neišdailinta, tik gryną žaliavą. Viena ponitė gyrėsi kad ji galinti parašyti romaną per šešis mėnesius. Šis šalies nelabai mandagiai buvo paleista replika: "Ir vaikui pagimdyti reikia devynių mėnesių..." Skaitytojus erzina, ir dingsta noras skaityti.

konstituciją. Ne kas kita, kaip ji turėta galvoje, nutariant, jog "Konstituantai turės nustatyti valstybės pamatus". Tai konstituantai skirtas dar ir kitas uždavinys: nustatyti santykius su kitomis valstybėmis. Vargiai rastume kitų kraštų steigiamuosiuose seimuose jiems skirtą uždavinį apibrėžti santykius su kitomis valstybėmis. Paprastai, steigiamieji seimai ribojasi vidaus politikos dalykais Gal būt, ši neįprasta steigiamajam seimui pasikirtis numatyta, nuolaidžiaujančių vokiečiams, vertusiems kaip nors prisijungti prie Vokietijos. Nesutinkant konferencijai su vokiečiais reikalavimu ir nedrįstant jo atmesti, palikta būsimam pirmam seimui pasisakyti dėl santykių su kitomis valstybėmis, tad ir su Vokietija.

Steigiamasis seimas tada buvo dar tolimas ir labai neaiškus ateities dalykas. O bendradarbiauti su okupantais jau dabar reikėjo, nes tik tam jie leido į konferenciją susirinkti ir patariamąją tarybą išrinkti. Čia vėl konferencija stengėsi tenkinti okupanto reikalavimą. Tam tikslui padarytas antras nutarimas "sueiti būsimai Lietuvos valstybei, nepakenkiant savarankiškam jos plėtojimuisi, ir tam tikrus dar nustatytinus santykius su Vokietija". Visai teisingai pastebėjo mūsų senesni mirę diplomatas ir istorikas P. Klimas, kurio straipsniu apie Vilniaus konferenciją pasinaudojau, kad "tai buvo savo rūšies, kad ir labai atsargus, kompromisas realiai politikai" (Pirmasis nepriklausomos Lietuvos dešimtmetis 1918-1928 m. 2. leid. London 1955, 16 p.).

(Bus daugiau)

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. šeštadieniais 10-1 val. Trečiadienį, penktadienį ir pirmadienį priima susitarimus
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telefonas: WALbrook 5-5076

Rezid. telefonas: 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma liguonius pagal susitarimą, jei neatliepia, skambinti 274-8012

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 65-606 ir California
Val. kasdien nuo 9-12 val. vak. šeštadieniais 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telefonas: 476-4042
Rezid. tel. WALbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo Takų Chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Tel. ofiso HE 4-5849. rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1-4, vakare 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarimu

Apsimoka skelbtis DRAUGU nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis. Gi skelbtimų kainos visiems prieinamos.

ti tokią knygą, kurioje pvz. minimos nailono kojinės, kai rašoma apie laikus, kada nailonas dar nebuvo išrastas. Arba poetiškai kalba apie medžius ir gyvulius, kurių tame krašte iš viso nerasi. Žinoma, grynakraujis rašytojas galės tvirtinti, kad visa tai nesvarbu, kad poetas galės dainuoti

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą. Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 10-4 val. Šeštadienį 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
RAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akuserija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6132 S. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų rezid. — Prospect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVICIUS
JOKLA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Šeštadienį nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 West 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 7 iki 9 v. v., vak. nuo 9 iki 12 val. arba susitarimu

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir šeštadienį tik susitarimu.

DR. ALG. KAVALIUNAS
5540 S. Pulaski Rd.
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
Valandos pagal susitarimą
Skambinti 585-2525
Telef. veikia 24 val.

Tel. — REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuviai gydytojas)
3925 W. 59 Street
Val. pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Šeštadienį 12-2 val. p. p., trečiadienį uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALYBĖ
MEDICAL BUILDING
7150 South Western Avenue
Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadienį, penktadienį ir kitu laiku pagal susitarimą.
Ofiso telefonas: RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Iškylus trečiadienį ir šeštadienį 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HEMlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773. Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Pirma tik susitarimu
Valandos pirmadienį, ketv. 6-8 val. antradienį 2-4 val.

PLATINKITE "DRAUGA".

apie Arktikoje siūbuojančias palmes arba atogrąžnėse kryptuojančius pingvinus, ir dėl to knygos poetinė vertė nenukrentanti. Tačiau mažiausia 90% skaitytojų nėra poetai, jiems tokia poetinė laisvė režia ausį ir atima norą skaityti...

Jaudintis ir nusiminti tačiau nėra ko. Talentai nežus. Jei mažiau pasirodys vidutinių ir grynai grafomaniškų raštų — nedidelis nuostolis.

J. Bl.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Pirm. ir ketv. 2-8 p. p.
Antradienį ir ketv. 9-11 v. v.
Ir 4-8 p. p. Šeštadienį 9 v. r. iki 12 d.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7097
5159 South Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiadienį uždaryta

Telef. — 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 8 v. r. iki 9 v. r. Trečiadienį ir šeštadienį 8 v. r. iki 2 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos
Pirma liguonius tiksliai susitarus — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato Chirurgija
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val. antradienį nuo 2-5 popiet, ketvirtadienį nuo 6-8 vakaro
Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5545

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill
Kabineto tel. 887-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. GROvelhili 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofiso 2750 W. 71st Street
Valandos: 2-8 v. v. penktadienį 10-12 v. r. 2-8 v. vak. Šeštadienį 1-4 v. vakaro. Sekmd. ir trečiadienį uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. REspect 8-4233
Ofiso val. Pirm. antr. treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštadienį 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street

Pirmineja liguonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta
Tel. Prospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
8648 South Albany Avenue
Val. pirm. antradienį, ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštadienį 2-4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val. 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštadienį pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Val. pirmadienį, antradienį, penktadienį, 1-4 iki 6-8 v. v. ketvirtadienį 6-8 v. vakaro. Šeštadienį 11-1 val. popiet.

GALUTINIO SUBRENDIMO KNYGA

Henriko Nagio "Broliai balti aitvarai"

RIMVYDAS SILBAJORIS

Henrikas Nagys, BROLIAI BALTI AITVARAI. Chicago, 1969. Algimanto Mackaus Knygų leidimo fondas. Viršelis ir iliustracijos Prano Gailiaus. Rinkinyje didelio formato, drobės viršeliais, 72 psl., kaina \$5.00, gaunama ir drauge.

Nenrikas Nagys paskutiniu metu yra kalbėjęs apie "ramią" ir "teatrališką" revoliuciją lietuvių poezijoje. Ši gražiai išleista knyga galėtų būti pavyzdžiu paties Nagio "ramios" revoliucijos, arba, paradoksiškai, jo, kaip menininko, galutinio subrendimo. Ankstyvesnioje jo lyrikos eilėraštis dažnai buvo aukštos įtampos katastrofiškas įvykis, tragiškas poeto dialogas su savo paties nebūtim, perduotas skaitytojui emocinės retorikos pagalba. Dabar gi knygoje, skirtoje šeimai, Kaupui ir Mackui, kurių ir gyvenimas ir žuvinimas atrodė tartum žiaurios, sarkastiškos tikrovės pastanga nebeatšaukiama faktų kalba pamėgdžioti tamsias poeto vizijas, dėmesį pirmiausia patraukia ne tragiški Nagio jausmai kaip toki, bet juos išreiškiančios poetinės kalbos kokybė. Nagio poezija, gimusi prie draugystės ugnies, dabar nenumirė, bet atsinaujino prie jos pelenų, nes tapo iš esmės kuo kitu, negu vien tik pergyvenimo išraiška, minties ir jausmo tarnaitė. Eilėraštis dabar pas Nagį galutinai tapo estetiniu vienetu, kurio struktūron mintis ir jausmas įeina kaip sudėtiniai elementai, bet patys per save dar neišsako jo visumos.

Vienas iš reikšmingų anų Nagio laimėjimų yra jo poetiškojo "aš", autoriaus sąmonės, atitraukimas iš eilėraščių centro, lyg ir įkūnijant Pasternako mintį, kad mene kalba vaizdas, o žmogus tyli. Tiesa, pirmasis eilėraštis, "Poema apie brolį", dar vis remiasi "aš-mano brolis" priešpastatymu, kurio pagalba apibūrinamas amžinasis maištininko - kūrėjo identitetas: "Mano brolis ragavo užginto vaisiaus", "Mano broliui kalbėjo Dievas...", "Mano brolio ieškojo motina sukilimų kartuvėse" ir t.t., bet iš tiesų knygos dedikacijos fone žodis "mano" daugiau išreiškia negu patį autorių, o jo tris žuvusius draugus, ieškojusius, kaip ir per visą istoriją praskridę "balti aitvarai", savo vienintelės ir nepamainomos mirties. Klausimas toks: ką reiškia plačiam pasaulyje būti lietuviu kūrėju ir pasitikti mirtį? Atsakymas išplaukia ne iš vieno išeities taško (poeto "aš"), bet iš daugelio apraiškų, sudarančių tai, kas istorijoje yra lietuvis, jo kūryba, jo ieškojimai.

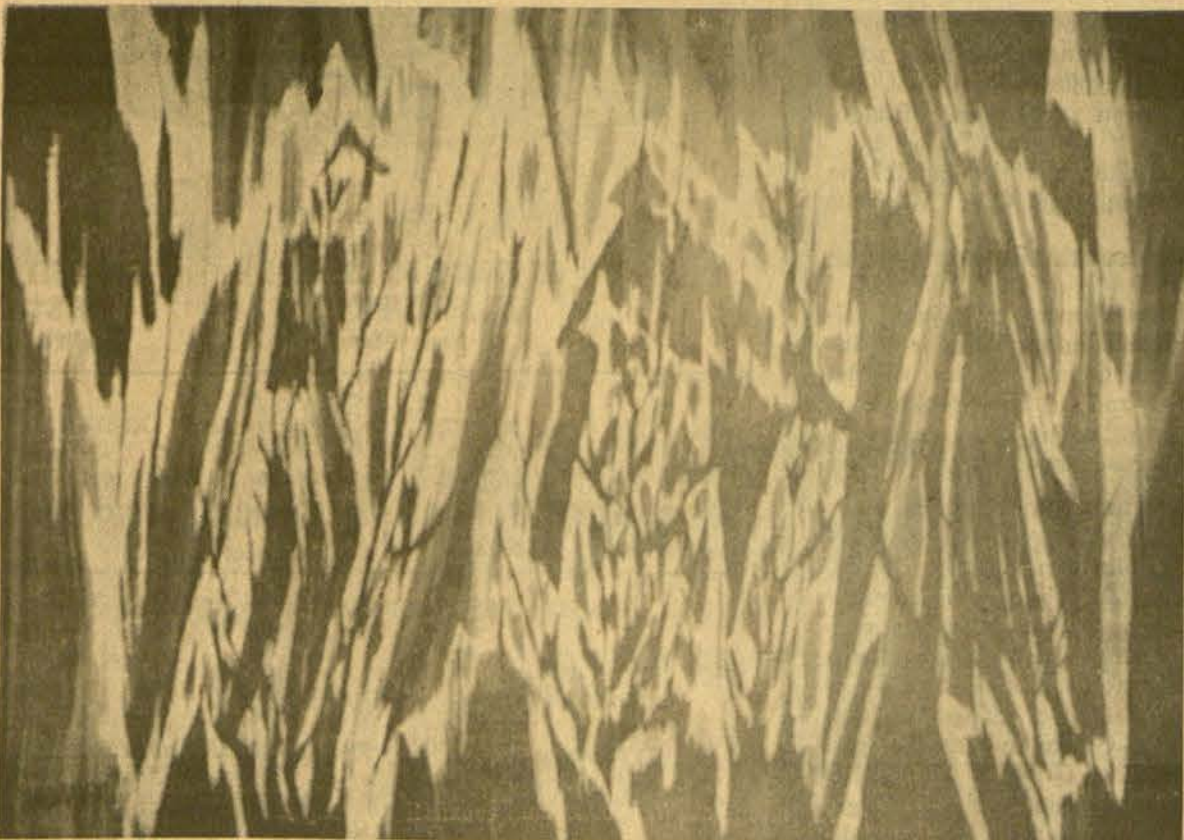
Tuo būdu atsakymo esmė apibrėžiama, tarp kitų dalyku, ir pačia tremtimi ("Auga platanai ant vieškelio / amžių giria / Broliai paklydo ir seserys verkia prie vartų"), ir lietuviško rašyto žodžio dalyvavimu tautos tragedijoje ("Broliai ir seserys, imkit mane ir skaitykit... Moterys klūpo prie kartuvių / užia giria") ir liaudies dainų dvasia, kurioje išsipildo aplamai gyvybės, augimo principas ("Liaudies poetai užaugo, kaip medžiai, / lėtai ir tykliai. Naktim") ir amžinu lietuvių žuvimu ("Broliai miega kalne, / pušynas pakalnėje). Kuok, gegule marga", Kada pasiekiamo tiesioginę kalbą apie Mackų, Škėmą ir Kaupą eilėraštį "Neišsiusti lai-

kai ir nepasakyti žodžiai draugams, kurie niekad namo nebegriš", tai jau jų mirtis reiškia ir visa tai, kas prieš juos buvo lietuvių tautos išgyventa, sukurta, prarasta. asmeniškai poeto sielvartas šalia tos didelės visumos atrodo palyginti nereikšmingas, ir kaip tik todėl jo poezija pasidaro už tą sielvartą didesnė.

Kitaip sakant, sielvartas, nors jis ir būtų beribis, tampa vis dėlto išmatuojamas poeto talentu, jo sugebėjimu atrinkti, suformuluoti poetinius vaizdus ir taip juos išdėstyti eilėraščių struktūroje, kad tarpusaviam santykiavime, formos rėmuose jie išreikštų begalybę, kuri savimi atsvertų nebūtį. Iš esmės paėmus, tai yra tartum trečios - poetinės — realybės klausimas, kurį savo laiku suformulavo Škėma, sakydamas, kad "abu pasauliai netikri — ir realūs ir mano sukurtasis. Tikrame pasaulyje jėdų susilietų į vieną". Pas Nagį tas trečias pasaulis egzistuoja tarp eilučių, implikacijose to, kas pasakyta, taip, kad net ir mirties, nebuvimo vaizdai tampa to pasaulio dėsniams paklusnia dalim. Sakykim, eilėraštis "Rugsėjo elegija" — tarpusavy santykiuoja, viena kitą išryškina trys "tikrovės":

Netikėjom nei vienu žodžiu — žydi upėj akmuo —
o kalbėjome visą naktį, kol atėjo ruduo
ir ūkanos uždengė sodą — kiekvienas skiemuo
dar aidė žolėj vakarykštėj ir krenta vanduo
į slėnį ir nuneša tavo ir mano veidą. (psl. 48)

"Netikėjimas" atitiktų realaus pasaulio suvokimą, neigiantį vizijos tikrovę. Pati vizija, poetinis impulsas: "o kalbėjome visą naktį", išskyla kaip amžinasis maišto ir vilties principas, tuo tragiškas, kad jo nerealamą pats kūrėjas-maištininkas visada gerai supranta. Tarp tų dievų pasaulių, jų įtampos, ir stovi kažkas visai kita, kartu ir stebuklas ir tikras škėmiškas pasaulis, nei nuo poeto sapnų, nei nuo konkrečios realybės nepriklausomas, bet vis

Anastazija Tamošaitienė

Iš parodos Kanados ambasadoje, Washingtone, D. C.

Pavasaris

HENRIKAS NAGYS

EILĖRASČIAI APIE ŠIAURĘ

1

Kai sugrįžta žiema,
suledėja saulė
ir paukščių sparnai.
Tarp lango ir g'rios
vėjas permatomas,
kaip ledas.
Bėgalinė, baltos tylos
viešpatauja žiema.

Tu stovi prie lango ir lauki
praskrendančių paukščių,
rogių,
palinkusio pakeleivio,
laukinio žvėries
arba tik sutemos.

Sniegas, užgulęs stogus,
užgulęs upes,
kelius
ir širdį.
Sniegas, užgulęs beržynus
ir atsiskyrėlę egles
tavo žemės ir tavo
dangaus pakraštį.

Kai sugrįžta žiema,
tu stovi prie lango
ir lauki
pavasario.

II

Šiaurė yra žiemkantis grūdas.
Po sniegu tekanči upė.
Bangaujantis ežeras
po stora danga.
Eskimo žingsniai.
Indėno strėlė.
Harpūna, Elnias, Suomio akys.
Legenda. Baladė. Švarus
ir permatomas sonetas.

Šiaurė yra visų poetų namai.
Visi medkircių. Vargdienių. Ir
atsiskyrėlių. Plėšikų,
kurie
iš turtinųjų ėmė ir vargšams dalijo.

Šiaurė yra
balta ir skaudi
tyla,
ir baltas riksmas.

Šiaurė: erškėčių krūmas
ir laužo ugnis. Tavo
ir mano
namai.

III

Elnias prabėga pusnynais.
Skamba eskimų dainos.
Ruonių kraujas,
kaip spanguolių uogos,
pabertos ant sniego.
Kaip vaikiški karoliukai.
Dūta varvekliai.
Gailiai aidė oras.

Praleka vėjai lygiu ledu.
Palšas dangus atsispindi ant kieto
jankos veidrodžio.
Už Beringo sąsiaurio žiūri
įstrišos akys
iš Azijos.

Prisimenu seną suomį, kalbėjusį sūnui:
Ziūrėk, sūnau,
tenai
horizonte,
kaip šaltos akys,
švininis dangus.
Ten,
už akmenynų,
Azija.
Cia, už tavo nugaros, Europa.

Stovėk, sūnau,
kaip uola,
kaip granitas,
uždenk
savo kūnu
Europą.

IV

Šiaurė yra platumas
be galo ir be pradžios.
Balta ir skaidri, kaip Dievo mintis
pačią pirmą kūrimo valandą.

Šiaurė yra balta, kaip popieriaus lakštas,
drobė, nepaliesta teptuko.
Akmuo, nekapotas nei kūjo, nei kalto,
jaunos moters šypseną,
pirmas vaiko žodis,
meilė — nežinoma ir neišpažinta.

Šiaurė yra mirtis ir gyvybė įsčiose.
Niekieno žemė, kur gyvena
vėjai ir angelai ir
kareivių vėlės.
Vienišo traperio sapnas,
Pašauto elnio riksmas,
Upėtakio žuolis kriokliu aukštyne.
Sakalo sklendymas.
Žvėris, sustingęs stalga, prieš pavojų.

Šiaurė yra mano tikrieji namai.
Motina ir moteris.
Mylimoji ir brolis.
Sesers šypseną ir plaukus ir
amžinas miegas.

"Šiaurė yra mano namai". Nuotr. V. Maželio

V

Vėjai plevena kaip lengvo lino užuolaidos.
Spindi žvaigždės pro juos ir apledėję miškai.
Lygiu ledu užklotos įlankos, fiordai,
aštrios uolos ir ramios sodybos žvejų.
Vikingų dukters taisy tinklus lig vidurnakčio.
Loja į blyškų mėnų vienias šuo.
Vaikšto žiema amžinos nakties gamtovaizdy
lietna ir grakšti ir balta
kaip Solveiga.

VI

Išmyniau sniege raudes:
palikit vieną mane.
Palikit mane su savim,
kad galėčiau kalbėti
sniego ir vėjų kalba.
Būti vienas rąstų namely
prie linksmos ir trąšios ugnies,
klausyti savo širdies plakimo
ir pūgos į lango stiklą.

Klausyti eglių šniokštimo,
durų klabimo ir,
po vidurnakčio,
žvaigždėjančios tylos.
Matyti savo veidą vandens asotyje.

Teatrina pavasaris man vienam:
lėtnis lašais ir upelių gurgėjimu,
praskleidęs pirmą žiedą
atokaitoj.

Tada sugrįžiu pas jus,
nusiprausęs girių šaltinio
vandeniu ir švilpiniuodamas,
kaip Tomas Nipernadis.

Išmyniau sniege raudes ir laukiu pavasario,
kad išterpdytų motina saulė atsiskyrėlio raštą.

VII

Laukiu pavasario. Kai pradės kalbėti
sidabrinė burna upeliai po sniegu.
Kai liekos lazdynų rykštės pradės raudonuoti
pirmais pumpurais.
Vėlyvą gegužį pirmas paukštis nutopia
ant juostančio žemės gūbrio atokaitoj.
Seni žvejai ant upių kranto klausosi
plėšiančio ledo.

Laukiu pavasario. Kai vėjas gaivus
ir šaltas dvelkia į veidus.
Kai į geltoną mūrą senų karčiamų
atsirėmę raukšlėti indėnai žydiom ir
bejausmėm akim

seka baltus debesis.
Laukiu pavasario. Žemė
drebėdama kenčia
prisikėlimo skausmą.

VIII

Miškus nukapojo šiaurės jauni medkirciai.
Nukapojo ir nudainavo dumbliu vieškelio.
Ežere atsispindi kelmai ir sausi stagarai
pernykščios aštrios žolės.
Brendam kirtimais, Iriamės tyru, garuojančiu
vandeniu. Laukiam, sumerkę meškeres.
Didžiulį žuvų šešėlių vingiuoja gelmėj.
Dvelkia drėgnas rytmečio vėjas.
Miškus nukapodė barzdėti vyrai.
Rąstus nuplūkdė dainuodami sielinkinai.
Dangaus pakrastyje auga vaizni miškai.

IX

Šiaurė mano namai. Neringos smėlis
užpusė žvejų sodybas: Tegul ilsis ramybėje
aisčių žvejai.
Liko
žemė, sūrus lietaus
plaunama.
Šiaurės pašvaistė šviečia į mano brolių
ir mano
veidą
skaisčia
nemirtinga
ugnimi.

(Iš naujos Henriko Nagio knygos "Broliai balti aitvarai")

Alfonso Krivicko paroda Detroite

Šių metų gegužės 3 d., sekmadienį, 11 val. 30 min. priešpie Detroito Lietuvių Namuose atidaro Alfonso Krivicko darbų paroda. Dailininkas šiuo metu gyvena Huttenfelde, Vokietijoje, ir dėjo ten meną Vasario 16 gimnazijoje. Paroda Detroite yra bene pirmasis individualus Alfonso Krivicko pasirodymas Amerikoje. (Jis dalyvauja su kitais lietuvių dailininkais "Gabijs" ruošiamoj kilnojamoj parodoj).

Alfonso Krivickas gimė 1919 metais Kaune. Būdamas aštuoniolikos metų, pradėjo studijuoti meną ir 1943 baigė Kauno Taikomosios dailės institutą. Tais pačiais metais dalyvavo Kauno Dailininkų sąjungos surengtoje parodoje. 1944 buvo surengta pirmoji Alfonso Krivicko individuali darbų paroda Vytauto Didžiojo Kultūros muziejuje Kaune, ir jaunas dailininkas buvo įvertintas kaip dinamiškas, laisvas grafikas, turįs puikų piešinį ir romantišką priėjimą prie siužeto.

1944 metais Alfonso Krivickas atsiduria Vokietijoje. 1949 - 1950 metais Freiburge V. K. Jonyno įsteigtoje "Ecole des Arts et des Metiers" A. Krivickas yra grafikos skyriaus vedėjas ir piešimo mokytojas.

1950 - 52 m. Alfonso Krivicko parodos buvo suruoštos Freiburge, Konstancoje, Heidelberge, Manheimėje, Stuttgarte. Ši pavasarį dailininkas turėjo savo darbų parodą Lore Dauer galerijoje Ludwigshafene ir šiuo metu ruošiasi rudenį įvykstančiai naujai savo parodai.

Paskutiniuosius Alfonso Krivicko darbus geriausiai nusako dailininko pasisakymas apie dailės uždavinį gyvenime. Jo nuomone, dailės uždavinys yra nuolat atnaujinti pasaulį. Dėl to dailininkas turi ieškoti vis naujų kelių,

to siekiant, Alf. Krivickas šiuo atžvilgiu toli pažengė nuo romantiškų Kauno senamiesčio kamelių ir figūrų laikų. Perėjo jis ir grynai formalų linijų ir formos ieškojimo laikotarpį, kai jo darbai atrodė klasiškai apvaldyti. Šiandieninis Krivickas yra dinamiškas, tarytum tikrai kuriantis visiškai naują savo pasaulį. Figūros jo kūryboje beveik nebeliko, o jeigu jį ir yra, tai yra suskaldyta, ir nepaprastai sudėtinga. Atrodo, kad tokiu erdvės ir figūros suskaldymu Alfonso Krivickas pabrėžia gyvenimo visumos neapimamumą ir tragišką žmogaus sugebėjimą pajusti tik atskirus momentus. Kituose darbuose jis keliais brūkšniais kuria nuostabių peizažų ir pasaulius.

Alfonso Krivickas nepripažįsta pasyvaus žiūrovo; kiekvienas atsisotęs prieš jo darbus turi ir pats kurti. Dėl to Alfonso Krivickas savo kūriniams neduoda jokių pavadinimų, kiekvienas žiūrovas gali juose įžiūrėti savo pasaulį, kartu pajusdamas ir dailininką.

D. K.

Dail. Alfonso Krivickas

Alfonso Krivickas

(Iš parodos Lietuvių Namuose, Detroite)

Naujas "Milašiaus bičiulių draugijos" leidinys

J. DAINAUSKAS

"Les Amis de Milosz" draugija Paryžiuje š.m. kovo mėn. išleido savo 4-įjį sąsiuvinį. Pradžioje žinomas literatūros kritikas ir vienas pirmųjų draugijos narių J. Bellemine-Noel rašo apie kelis Goethės kūrinius, o V. Milašiaus išverstus, ir paliečia Milašiaus pasisakymus apie vertimus ir vertėjo darbą apsimai. Pats Milašius įžangoje į "Šiaurės lyrinis šedevras" (1912 m.) rašė, kad vertimas esąs geras tada, kai, sekant originalų tekstą, vertimas galis būti skaitomas su malonumu. Gi penkiolika metų vėliau pratarmėje į "Senosios Lietuvos pasakas bei padavimus" jau rašė, jog meno požiūriu sąvoka "vertimas" esanti beprasmė. Ypač vertiant poeziją, ją reikia atkurti, savomis priemonėmis duoti jai originalo prasmę. Tai poeto darbas. Jis sakė, kad yra ir trys vertėjo darbo laipsniai: vertimas (traduction), kai, pažodžiui, tiksliai ir baltai skaitant, perduodamas originalo tekstas, paskui seka "transkripcija", kai siekiama perduoti turinio atitikmę, ir "transpozicija", kai kreipiamas dėmesys ir į rašymo stilių bei akcentą. Kalbėdamas apie liaudies poezijos vertimą, Milašius skyrė lygį, kuriam tas vertimas skiriamas. Milašius laisvai vartojo bene 7 kalbas, bet jis poeziją vertė ne pažodžiui. Tai matyti ir šiame sąsiuvinyje pateiktuose vertimuose Goethės: "Marienbado elegijos" ir "Susitaikymo su gyvenimu", kur neabejotina, jog O. V. Milašius, kreipdamas daugiausia dėmesio į tų kūrinių originalų nuotakas, sukūrė savitą, nuotaikingą poeziją.

Milašiaus 30 mirties metų suprasme nieko neprikliktina ir Genovaiti Mažeikienei, ir Broniui Maciukevičiui ir Julijai Savrimui (nagirdėjau Juozo Aleksūno) ir Vaclovui Momkui.

Jauniausias dainininkas Vytautas Nakas, dainavimo ir muzikologijos studentas, pasirodė mažoje Markizo rolėje labai stilingai, rimtoje formoje. Lengvas, malonus balsas sugebėjo ryškiai charakterizuoti didiko orumą.

Operos pastatymui savo indėli yra įnešę dirigento asistentas Vydas Vasaitis, Alfonso Gečas, Alice Stephens ir Bernardas Prapuolenis. Libretą lietuvių kalbon išvertė Iza Motekaitienė.

kakties minėjimas įvyko 1969.V. 18 d. Fontainebleau. Prie poeto kapo buvo padėti vainikai, prie namų, kuriuose mirė, buvo atidengta, skulptoriaus A. Mončio suprojektuota, paminklinė lenta. "Juodojo aro" viešbutyje, kur ilgą laiką gyveno Milašius, buvo surengtas priėmimas, g. miesto bibliotekoje buvo atidaryta paroda, užtrukusi iki birželio 7 d., kurioje buvo išstatyta 150 dokumentų bei laiškų ir kitokių eksponatų, surištų su poetu. Tarp kitų ten buvo Lietuvos Respublikos Prezidento 1928.V.15 d. aktas, kuriuo Milašius buvo apdovanotas DLK Gedimino 2-jo laipsnio ordinu (lygiai ir pats ordinas, o taip pat ir Garbės Legijono ordinas). Taip pat buvo ir 1937.VII. 17 d. Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos-Filosofijos fakulteto diplomai, kuriuos pažymima, jog Milašius suteikiamas daktaro "Honoris causa" titulas.

P. Seramy, Fontainebleau meras ir didelis O. V. Milašiaus gerbėjas, savo kalboje pabrėžė, jog lietuvis Milašius pamylėjęs Prancūziją ir savo tėviškę. Draugijos garbės prezidentas rašytojas J. Cassou priminė, kad Milašius kilęs iš istorinės Lietuvos žemių ir, kaip valstybininkas, politikas bei diplomatas, prisidėjo prie Lietuvos valstybės nepriklausomybės kūrimo. Draugijos pirmininkas Jean Audard pabrėžė, kad prabėgę 30 metų rodo, jog susidomėjimas Milašiaus kūryba vis didėja. Draugija rūpinasi poeto kapo saugojimu, o ir tai jau surišta su nemažomis išlaidomis.

Kronikos skyriuje pateikiama duomenų apie O.V. Milašiaus

kūrybos skaitymą per radijo, literatūros vakaruose, gi jo drama "Miguel Manra", vis pakartotinai įvairiausių artistų grupių vaidinama, nenuėina nuo scenos. Muzikinė drama "Don Juan de Manara", Henri Tomasi parašyta pagal O.V. "Miguel Manarą", dalyvaujant orkestrui, Michel Caron, Anne-Marie Blanzat ir kit. žinomiems Paryžiaus dainininkams, buvo duota Radijo namų salėje, o pora mėnesių vėliau pakartota per Prancūzijos radiją. Radijo bei televizijos programose, skirtose mokykloms, nuolat interpretuojami Milašiaus kūriniai, o Prancūzų dramos programa taipgi nepraleido "Miguel Manaros". Dienraštis "Le Monde" idėjo net 2 puslapių rašinį, kuriame buvo pabrėžiama, jog jau pribrendo reikalas ko plačiau pažinti Milašiaus kūrybą. Zagrebe, Jugoslavijoje, buvo išversta ir išleista Milašiaus poezija. Lietuvoj kasmet išleidžiamam almanache "Poezijos pavasaris" 1969 m. tome buvo taipgi duoti Milašiaus trijų eilėraščių vertimai, padaryti A. Žukausko ir T. Venclovos, gi "Kultūros Baruose" tilpo A. Lukoševičiaus apybraiža apie Milašių ir T. Venclovos neblogų Milašiaus poezijos vertimų.

Sąsiuvinio pabaigoje yra įdėta žinutė apie P. Klimo mirtį Lietuvoje ir pateikta jo trumpa biografija, nurodanti, kad jis buvo vienas Lietuvos nepriklausomybės akto signatarų, kad nuo 1925 m. iki vokiečių okupacijos buvo Lietuvos atstovas-ministeris Prancūzijoje, kad jis kalbėjo 1939 m. Milašiaus laidotuviuose.

1969 m. į draugiją įstojo 34 nauji nariai, jų tarpe keli lietuviai (dr. J. Girmius, ministr. St. Lozoraitis, St. Lozoraitis jr., prof. A. Paplauskas - Ramūnas).

SACRED HEART SCHOOL

Resident School For Boys
Grades 4 Through 8
BROTHERS OF THE SACRED HEART SCHOOL
ANDOVER, MASS. 01810

"SLIM - GYM"

AS SEEN ON T.V. Easy terms \$2.00 down

LADIES

LOSE A DRESS
SIZE IN JUST
2 WEEKS

MEN

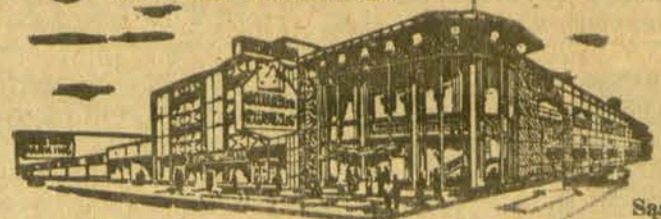
LOSE 2 BELT
NOTCHES IN JUST
2 WEEKS

FREE HOME DEMONSTRATION OR STOP IN AT
HOUSE OF HEALTH FOODS

6832 So. Pulaski, Tel. 581-3900 Chicago, Ill. 60629

Chicago Savings and Loan Association

NEW RATES

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.

6% PER ANNUM
OF \$5000.00 OR MORE
ON CERTIFICATES
2 Year Maturity

5 3/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000.00
One Year Maturity

5 1/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000.00 OR MORE
6 Month Maturity

5 1/4% PER ANNUM
ON 90 DAY NOTICE
PASSBOOK ACCOUNTS
\$100.00 Minimum

5% PER ANNUM
ON ALL PASSBOOK
ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings & Loan Assn.

JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues. 9 to 4. Thurs. and Friday 9 to 8. Sat 9 to 12:30

Verdi ir Leonoros "La Forza"

(Atkelta iš 1 psl.)

mis. Dainamikos spalvos visur ryškios nuo pianissimo iki forte; emocijos dramatiškumas ir lyrinizmas kuria kilnią, nuosirdžią, nelaimingą Leonorą. Paskutinioji arija "Taikos, mano Dieve" laimi visuotinę, šiltą publikos simpatiją.

Jono Vaznelio, vienuolyno vyresniojo charakteris — imponuojantis; dainuodamas iškilmingai, pakiliai šilta tembro spalva, jis teikia pasigėrėjimo. Atrodo, kad atsiradusi kurį laiką vokalinei sausra ši kartą buvo dingusi.

Trečias veiksmas yra silpnėnis už du pirmuosius. Pirmiausia čia iškyla režisūros klausimas, kuris visada mūsiškei operai būdavo opus. Petro Maželio meniniai operai ištekiai yra nedideli. Statinės scenos truputį geriau tvarkomos, bet dramos veiksmą nešančios - pripuolamos, o kartais jos artistą išspraudžia į pozavimio formą.

Dailininko Jurgio Daugvilos dekoracijos ir Kazio Cijūnėlio apšvietimas, žinant operos tautumo problemą, atlikti skoningai, ekonomiškai, nors ir ne visai pagal muzikos kontrastų principus. Ieškodamas vienuolyno scenoje dekoratyvinio grožio, dailininkas praranda teatrališką prasmę vyrų vienuolių rūstumą ir asketizmą.

Stasiui Barui, būnant eilę metų vadovaujancija mūsų operos figūra, Don Alvaro arija trečiame veiksmė muzikalio nepavyko išdavinoti. Dramatišnių tenorų šeimoje tokie atsitiktiniai "priepuoliai" ištinka, kai keblis moduliacijos ir orkestro individualumas išstumia juos iš tonacijų. Šitaip kartą siūla paleidus, sunku atgal bepagausti. Vėliau

Baras atgauna savišką dainavimo formą, bet sudrumsta nuotaką atslūgsta pamažu. Panašūs ženklai pasirodė kadaise ir Verdi "Requiem", bet po to "Fidelio" pastatyme Baras vėl laimi "tenor stars" ("Daily News") titulą.

Algirdas Brazis, neišsėmiamos energijos ir didelio garso kūrėjas, tradicini savo scenos maniera ištinkančiai įkūnijo Don Carlo paveiksle elegišką, vyrišką charakterį. Tik kai dainininkas vokaliskai persistengia, aukštoji gaida netenka natūralios spalvos.

"Likimo galios" muzikos drama yra pagrįsta kontrastų principais: "paprastų" žmonių linksmybės, didikų konfliktai, vienuolyno rūsti ramybė pastatoma viena prieš kitą. Trumpinant partitūrą ir atsisakius uvertūros, antrojo veiksmo užėigos scenos tapo perkeltos į pirmąjį. Literatūrinės dramos atžvilgiu iš esmės niekas nesikeičia, tačiau antrasis veiksmas vis dėlto netenka būdingų muzikos scenų kontrastų.

Preziosilla — burtininkė čia yra džiaugsmo simbolis, o Melitė — vienuolis yra to džiaugsmo slopintojas. Ir jie nėra vien publikos linksminytojai, bet prieštaringos muzikos mintys. Vladas Baltrušaitis jau pirmąja fraze pagaua vienuolio charakterį, ir jo sceninis šlifas yra labai akivaizdus. Pirmąjį vakarą jis dainuoja vienuolio moralizuojantį pamokslą labiau satyriškai, paskutinįjį — rodydamas daugiau balso ir dramatiškai. Pirmasis variantas buvo įdomesnis. Roma Mastienė (Preziosilla) atrodė džiaugsminga, patraukli. Ji čia daug pozuoja ir dainuoja temperamentingai, be klūčių. Ir sceninė išraiška ir dainavimo

Lietuvių literatūra Kalifornijos universitete

JUOZAS TININIS

Lietuvių literatūros paskaitos pradėtos skaityti Kalifornijos universitete, Los Angeles, jau 1963 metų rudenį ir tęsiamos iki šiol. Nuo tos pat datos čia dėstoma ir lietuvių kalba. Abu kursai — kalbos ir literatūros — turi lygias teises kaip ir bet kurie kiti mokslo dalykai, sakysim, vokiečių kalba arba prancūzų literatūra. Studentams nereikia atskirai mokėti už jų klausymą: jie sumoka universitetui tik semestrinį mokesį ir gali klausyti tokių paskaitų, kurios jiems patinka. Mokslo dalykų programoje literatūros kursas pavadintas SURVEY OF LITHUANIAN LITERATURE IN TRANSLATION. Reikia, studentus reikia supažindinti su tais lietuvių autoriais, kurių bent dalis kūrinių yra išversta į anglų kalbą. O tokių vertimų, kaip žinome, jau turime apšiai. Už jų parūpinimą labiausiai tenka dėkoti rašytojui Stepui Zobarskui, kurio Maryland Books leidykla išspausdino angliškai keliasdešimt lietuvių literatūros kūrinių ir tuo būdu supažindino anglosaksų pasaulį su dvasiniais mūsų tautos lobiais.

Be teoretinių paskaitų klausymo klasėje, studentai turi namie perskaityti tuos kūrinius, kuriuos lektorius numato esant reikalingus. Šie kūriniai aptariami ir glaustai išnagrinėjami klasėje. Salia to, kiekvienas studentas privalo turėti S. Zobarsko suredaguotą Selected Lithuanian Short Stories knygą, iš kurios susipažįstama su nagrinėjamo autoriaus kūrybos pavyzdžiais. Studentas klasėje paprašomas papasakoti tos ar kitos novelės turinį, išmokti namie. Tuo tarpu aptarus klasėje

je kokio nors poeto kūrybą, paskaityta eilėraščių pavyzdžių iš A. Landsbergio suredaguotos antologijos The Green Oak: Selected Lithuanian Poetry. Studentai reikalaujami turėti šią antologiją savo ir ją naudoti klasėje kaip vadovėlį.

Pastebėjus, kad amerikiečių studentai turi menką supratimą apskritai apie literatūros mokslą, todėl iš pat pradžių jie supažindinami su literatūros žanrais ir literatūrinėmis priemonėmis, be kurių žinojimo visai neįmanoma šios rūšies studijos. O po to jau einama prie pačios lietuvių literatūros. Studentai pirmiausia supažindinami su lietuvių liaudies dainomis, aptariant jų rūšis, turinį bei pobūdį, neišskiriant nė melodijų, kurios pademonstruojamos iš plokštelių. Sekančioje gi paskaitoje aptariamos lietuvių liaudies pasakos, nusakant charakteringiausias jų žymes. Klasėje perskaitoma Eglė, žalčių karalienė. Po to studentams pristatomas Donelaitis. Jam išnagrinėti skiriamos net keturios valandos. Įdomesnės "Metų" ištraukos perskaitomos čia pat klasėje. Po Donelaičio seka Antanas Baranuskas ir jo "Anykščių šilelis". Toliau nagrinėjama Maironio poezija, Vinco Krėvės kūriniai, Putino lyrika, ypač jo romanas "Altorių šešėly" ir kiti autoriai — prozaikai ir poetai.

Lietuvių literatūros dėstytojai labai didelį patarnavimą teikia žurnalas LITUANUS, kuris per ištisą metų eilę savo puslapiuose yra aptaręs visą būrį mūsų autorių, drauge duodamas jų paeizijos ir kartais net prozos pavyzdžių vertimuose. Kol dar neturime lietuvių literatūros istorijos anglų kalba, tol LITUANUS bus svarbus šaltinis supažindinti studentus svetintaučius su mūsų kūrėjais.

(Nukelta į 5 psl.)

NAMŲ TAISYMO DARBAI
Stalniaus, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuviai — labai prieinama kaina.
SKAMBINTI RE 7-9615

PETE'S AUTO REPAIR
Taisoma — Motorai, automatinės transmisijos, stabdžiai, Generatoriai, starteriai, Motor Tune-up. Ir kiti patalysimai. PETHAS PIANYS, sav. 6311—15 S. Damen Ave. Tel. 737-3985.

Kai buvo laidojama Lietuvos laisvė

PARANAS VISVYDAS

R. Spalis, REZISTENCIJA. Romanas. Išleido Vilnis 1969 m. 429 psl., kaina 6 dol.

Pirmasis bolševikmetis (1940-1941) prieš mus atsiveria kaip gerai nutašyta, nekomplikuota fabula. Čia yra ir užuomazga su pūstančiais iš rytų įsibrovėliais. Ir veiksmas su komiškais mitiniais, nuvalkiotais šukiais, grasinimais, suiminėjimais, tardymais, trėmimais. Čia galop iš aukštybių nusileidžia atomazga. Matome bėgančius enkavedistus ir kvilingus. Visa chronologija tiesiog prašosi rašytojo plunksnos.

O vis dėlto taiklaus literatūrinio simbolio bolševikmečiui nusakyti dar neturime. Gal per anksti? Neturime didingos, tautos nelaimę apdauojančios poemos. Nei gilaus, šakoto baletistikos veikalo. Nei uždegančio dramatinio scenarijaus. Buvo bandoma tuos metus simbolizuoti kryžiais, agonija, šviesos-tamsos kontrastais, laisvės kovotojų kančios stulpais. Visi tie mėginimai, protarpiai meniškai pasisekė, nenusitėbino pasaulio. Kažkaip laisvės tragedijos esmė liko neaprašyta. Ir tragikomedija, įriedėjusi su tankais ir katišomis, nesulaukė aštrios, meniškos satyros.

Neseniai pasirodęs R. Spalio romanas „Rezistencija“ kaip tik ir taiko į tuos metus, tačiau be didelių kūrybinių pastangų. Veikėjai yra jauni, žvalūs, energingi nepriklausomos Lietuvos augintiniai. Jų gyslose sruva idealizmas. Jie kaktomuša susiduria su brutalia tikrove. Kelio nei į šalį, nei atgal nėra. Reikia kovoti. Reikia labai skubiai ką nors daryti smurtui pašalinti. Tokia yra knygos atmosfera.

Knygos veiksmą suka du svarbiausi veikėjai. Jaunam politikui Vaitui tenka gero komunisto vaidmuo. Jis pasinėšęs kurti būsimą rojų. Tuo tarpu neolituas Alėjūnas su savo tautiečiais: ateitininku Noreiša, Sereika, Rusecku, Valaityte, Paberžyte sudaro tą vieningą jėgą, kuri šturmuoja priespaudos bastiliją.

Pirmasis pasipriešinimo epizodas užsimezga Valstybės teatre, kur vyksta farsiškas liaudies seimo posėdis. Alėjūnas, dirbęs Vaito vadovaujamoje įmonėje, apsimeta elektriku, įsmunka į teatrą ir, enkavedistams spoksant, palubės prožektoriams įtaiso protesto bombą, kad pasaulis patirtų tautos nuomonę apie Lietuvos susovietinimą. Bomba sprosta, bet rengėjai ir saugai, gelbėdami savo kailį, sprogimo priežastis suverčia perkūnijai. Autorius mielai operuoja tokiais pramuštgalviškais, beveik neįtikinamais veikėjų žygiais. Tačiau juos įdomu skaityti. Jaunatvė nežino ribų ir baimės.

Veiksmas surealėja, kai Vaitas, nugirdęs Alėjūno telefoninį pasikalbėjimą su Vaito simpatija gimnaziste Nijole, ima pavydėti. Jis pasiryžta sutriuškinti Alėjūną. Vaitas suseka, kad abu suokabininkai pogrindžio atsišaukimams spausdinti vartoja Vaito sandėlyje paslėptą šapirografa.

Rezistencinį knygos audinį (ginklų gabenimą, pakartotiną slaptą ėjimą per žaliąją, Noreišos tardymą ir t.t.) pajvairina ir kitame plane vykstant Vaito ir Jūkūno, į viceministerius prasimusio kieto komunisto, konfliktas. Jie uoliai vienas kitam kasa duobę. Skaitytoms ilgą sarkastišką Norkūno pamokslą Vaitui, o po to apyligį Vaito atkirtį Norkūnui. R. Spalis puikiai nusituočia bolševikiniam žargone.

Vaito persekiojamas, Alėjūnas turi slaptstyti. Ir slapstosi jis, vaikščiodamas enkavedistų panosėje. Knygos pabaigoje jautriai vaizduojamas Alėjūno grįžimas į namus. Jo didvyriška kova su žymiai gausesniu priešu prie radijo stoties ažuolyne vyksta pagal visas herojiškų apsakymų tradicijas. Tačiau naivokas yra tas bėgančio Vaito susitikimas su Jūkūnu Savanorių prospekte. Jūkūnas maldauja priimamas į sunkvežimį, o Vaitas, pulkininko užklaustas: „Kas jis?“, atsako tirad: „Menkas biurokratas, sergas buržuazine didybe, prisiplakęs prie komunistų...“ Atseit, ir padams svylant ir dangui griūvant, Spalio veikėjai sugeba moralizuoti ir dėstyti savo pasaulėžiūras.

Rašytojas R. Spalis

Tokių ir dar ilgesnių tiradų knygoje yra per daug. Jų stilius atsiduoda trafaretiniais bolševikinių laikraščių vedamaisiais. Ir tonas, ir sakinių struktūra, ir epitetai plūduriuoja ratorijoje. O būtyt autorius išbraukęs nereikalingą kalbėjimo balastą, sutrumpinęs tuos be galo, be krašto ilgus bėgimus ir veikėjų klaidžiojimus, knyga išeitų tvirtesnė. Kas iš tų keturių šimtų su kaupu puslapių, jei jie vietomis skysti kaip okupacinis alus.

Gamtos aprašymuose R. Spalis yra tikrai išradingas ir šamojingas. Antai „Ūsuoti sudrėkę voratinkliai žilais plaukais verkėjo nuo krūmų“. Arba pavasariui ar-

į savaitę. Iš abiejų kursų studentai gauna po keturis vienetus užskaitu.

Pirmuosius dvejus metus lietuvių kalbos ir literatūros dalykus dėstė prof. Marija Gimbutienė, o vėliau juos perėmė iš jos Juozas Tininis, kuris iki šiol tebėra šiose pareigose. Deja, universiteto vadovybė, taupydama nepaprastai padidėjusias išlaidas, numato ateinančio rudens išbraukti iš mokslo programas daugelį smulkesnių kursų. Todėl nežinia, kaip ilgai bepatavers Kalifornijos universitete ir lituanistiniai dalykai, išsilaike čia septynerius metus

Leonas Urbonas

Ciklas A. Nr. 280

Leono Urbono paroda Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, ašidaroma gegužės 16 d.

Kultūrinė kronika

● **Mažvydo Giesmynui** 400 metų. Mūsų rašytojai, mūsų kultūrai ir aplamai šimtmečiuose gyvą lietuvių bei daug poveikio turėjusio šio leidinio reikšmingą sukaktį šiemet mini viso pasaulio lietuviai. Štai čia duodame jubiliejinio akcento mintis, paimtas iš Chicago lietuvių evangelikų liuteronų „Tėviškės“ parapijos balandžio 26 d. biuletenio:

„Kuomet šiandien visa krikščionija iškelia giesmę, tai nori-

me bent trumpai prisiminti, jog mūsų lietuviškas ev. Giesmynas švenčia šiais metais savo 400 metų sukaktį.

NURSING HOME

Ligoniai ir seneliai maloniai globojami

rūpestingoj 24 valandų gailestingų seselių priežiūroj. Jaukūs, švarūs namai. Ligoniai priimami trumpam arba ilgam laikui.

Informacijai skambinkite nuo 9 v. ryto iki 5 v. popiet Chicagoje tel. PO 7-0365; Oak Lawn 636 3850

PARKSIDE GARDENS NURSING HOME

5701 West 79th Street
Oak Lawn, Illinois

MOTINOS DIENA

Sekmadienį, gegužės 10

Pas mus rasite didžiausį pasirinkimą įvairiausių dovanų MOTINAI. Kaip: Asmeniška kartoteka, raštinės reikmenys, Adresų suradimas ir kt.

Atsiminkite ką pasiūsdami sveikinimo kortelę. Turime pasirinkimą: Motinai, Senelei ir kt. Dirmavonės ir Komunijos kortelės.

IAMA STATIONERS

“THE SHOP U-NEED”

“THE SHOP U-NEEK”

6305-07 So. Kedzie

Tel. PR 6-9102

Dovanos, Kortelės, Raštinės Reikmenys ir Dennison Prekės.

Ar tai galima pilnai įsivaizduoti? 400 metus ši Giesmyną vartojo mūsų lietuvių giminės kartų kartos namuose, bažnyčiose susirinkimuose, kapinėse, laukuose... Beveik tas pačias giesmes 400 kartus konfirmacijose, Kalėdų, Velykų ir Sekminių šventėmis, apie 20. 800.00 sekmadieniais... O kas gali suskaičiuoti kiek kartų tuo Giesmynu guodėsi pavieniai asmenys, pavienios šeimos? Per kartų kartas milijonai lietuvininkų prie šio Giesmyno gimė ir su šiuo Giesmynu mirė. Todėl nuostabiai svarbi suaktyvinti: jog tas pats Giesmynas mūsų širdyse ir rankose, kad giedotume vis naują giesmę tam pačiam amžinam Viešpačiui, tam pačiam Dangiskam Tėvui.

Žinoma, jau ir anksčiau mūsų protėviai giedojo, bet tik iš atminties, o ne iš knygos — Giesmyno. Berods, pirmosios 11 giesmių jau buvo atspausdintos Martyno Mažvydo Knygoje, 1547 metais: „Pradestys giesmes schwentas“. Pirmąją pats M. Mažvydas sudarė, o 2-trą, 3-čią, 4-tą ir 8-tą išvertė iš lenkų kalbos. 5-tą ir 10-tą giesmes sukūrė Jurgis Zablockas. 6,7 ir 9 giesmes sukūrė Abraomas Kulvietis. 11-oji giesmė yra sudaryta Stanslovo Rapolionio. Antrą giesmynėlį — S. Ambraziejaus ir kitos giesmės M. Mažvydas Ragainės ev. liut. parapijos klebonas, išleido 1549 metais. Šis turėjo 3 giesmes. Bet Martynas Mažvydas paruošė visą giesmyną. Išleido po jo mirties jo pusbroliu, Karaliaučiaus kunigas Baltramiejus Vilentas. Šis ir buvo dvejose dalyse atspausdintas: pirmoji dalis — „Gesmes Chrikszoniskas gedomos Baszniczosu per Adventa ir Kaledas ik Gramniczu“, 1566 m.,

išspausdinta Karaliaučiuje. Ši dalis turi 26 giesmes. O didžiausioji Giesmyno dalis atspausdinta 1670 metais su 104 giesmėmis — „Gesmes chrikszoniskas gedomos baszniczosu per Welikas ir Sekminias ik Aduenta“. Tuo būdu Vilento išspausdintas Martyno

Mažvydo giesmynas turi 444 psl. su 135 giesmėmis ir 5 maldom. Sekė daug laidų su priedais ir kalbos pataisymais iki šių dienų. Bet beveik visos pirminės giesmės yra mūsų dabartiniam Giesmynui. Giesmė, nors ji sena, bet vis yra kartu nauja”.

Cosmos Parcels Express Corporation

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gera pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ, UKRAINIJĄ ir t. t.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA.

TOKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

affiliated with PODAROGIFTS, INC.

prima užsakymus DOVANŲ PAZYMEJIMAMS, AUTOMOBILIAMS — ZAPOROZEC ZAZ 966 — ribotame skaičiuje —, šaldytuvams, televizijų aparatams, radijo transistoriams, magnetofonams (tape recorders) ir daug kitiems dalykams, taip pat BUTAMS savo giminiams ir draugams gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausiojo įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45th St., New York, N. Y. 10036

Tel. — 212-245-7905

SKYRIAI:

NEW YORK, N. Y. 10003, 39 Second Avenue	Tel.: AL 4-5456
NEW YORK, N. Y. 10011, 135 W. 14th Street	CH 3-2583
BROOKLYN, N. Y. 11207, 2947 Fulton St.	647-6576
BROOKLYN, N. Y. 11211, 370 Union Avenue	EV 4-4952
BOSTON, Mass. 02118, 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
BOSTON, Mass. 02127, 331 West Broadway	268-0068
BUFFALO, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
CHICAGO, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue	BR 8-6966
CHICAGO, Ill. 60608, 3333 S. Halsted Street	WA 5-2737
CLEVELAND, Ohio 44134, 5879 State Road	884-1738
IRVINGTON, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue	ES 2-4685
GRAND RAPIDS, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N. W.	GL 6-2256
HAMTRAMCK, Mich. 48212, 11333 Jos. Campau Avenue	365-5255
HARTFORD, Conn. 06114, 200 Franklin Avenue	246-9738
LAKEWOOD, N. J. 08701, 288 Main Street	FO 3-8569
LOS ANGELES, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
NEW HAVEN, Conn. 06519, 509 Congress Avenue	LO 2-1446
NEWARK, N. J. 07106, 698 Sanford Avenue	373-8783
PASSAIC, N. J., 176 Market Street	GR 2-6387
PATERSON, N. J., 99 Main Street	274-6400
PHILADELPHIA, Pa. 19122, 1214 N. 5th Street	PO 3-4818
PITTSBURGH, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif. 94115, 2076 Sutter Street	FI 6-1571
WATERBURY, Conn., 905 Bank Street	PL 6-6766
WORCESTER, Mass. 01610, 169 Milbury Street	SW 8-2868
YOUNGSTOWN, Ohio 44503, 309 W. Federal Street	RI 3-0440
IRVINGTON, N. J. 07111, 1082 Springfield Avenue	374-6446

PROGRESS-PAŽANGA COLLISION EXPERTS

A. & J. STANEVIČIUS

(Fender) Pilnas Pataisymas Plaukame — Ištepame — Dažome

Motoro, Karoserijos (Body), Sparnų
2637 W. 47th St., Tel. LA 3-9663
Chicago, Illinois 60632

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perką pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI FURNITURE CENTER, INC.

J. LIEPONIS

Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. vtk.

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET

Telef. — CA 5-7252

DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS

SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Lietuvių literatūra Kalifornijos universitete

(Atkelta iš 4 psl.)

Šeštadieniniame „Draugo“ priede (1970.I.31) buvo paskelbta, kad lietuvių kalbą Kalifornijos universitete, Los Angeles, studijuoja 35 studentai. Tai netikslu. Ne kalbą tiek studijuoja, bet toks skaičius studentų klauso lietuvių literatūros paskaitų. Apgailėtina, kad jų tarpe tėra tik vienas lietuvis. Tuo tarpu lietuvių kalbos kurso klauso tik keli studentai. Lietuvių literatūros kursas skaitomas po keturias valandas į savaitę tik žiemos semestre, tuo tarpu kalbos kursas tęsiasi visus mokslų metus ir po tiek pat valandų

SAVE AT Mutual Federal Savings and Loan

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608

Peter Kazanauskas, President

Tel. 847-7747

OFFICE HOURS

Monday, Tuesday, Friday, 9 A.M. to 4 P.M.

Thursday, 9 A.M. to 8 P.M.

Saturday, 9 A.M. to 1 P.M.

No Business Transacted on Wednesday

6%
PER ANNUM

ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$10,000. OR MORE,
2 YEAR MATURITY

5%
PER ANNUM

PASSBOOK
ACCOUNT

Paid and
Compounded
Quarterly

NOW INSURED TO \$20,000.

65
ANNIVERSARY

NAUJI LEIDINIAI

• Stasys Yla. **SILUVA ŽEMAIČIŲ ISTORIJOJE**. Pirmoji dalis. Reformacija ir restauracija. Krikščionis Gyvenime leidinis nr. 4 1970 m. 295 p. 5.00 dol.

Džiugu, kad populiariausia, šalia Aušros Vartų, Lietuvos šventovė susilaukė tokios monografijos. Prof. Stasys Yla — daugelio talentų žmogus. Jis ir visuomenininkas, ir poetas, ir teologas — pastoralistas, ir ideologas (ypač ateitininkijoje ir skautuose), ir istorikas (net ir mūrininkas — pilies statytojas). Pažymėtina, kad pasirinktą darbą jis atlieka ne atkūriniai, o įdedamas tam visą sielą ir skirdamas gausiai laiko. Šią knygą ruošdamas, jis du kartus buvo nuvykęs į Romą archyvuose rinkti medžiagos, kurios ten lyg "mozaiškos akmenėlių, visur pribirstytų". Pirmą kartą archyvuose dirbo devynis mėnesius, o išvykęs antru kartą (1965) rinko medžiagą net pusantrų metų, ieškodamas jos Vatikano archyvuose, Russicum instituto archyve, lenkų bibliotekose Romoje, Muencheno miesto, Vienos nacionalinėje, Tuebingeno universiteto, Paryžiaus lenkų bibliotekose.

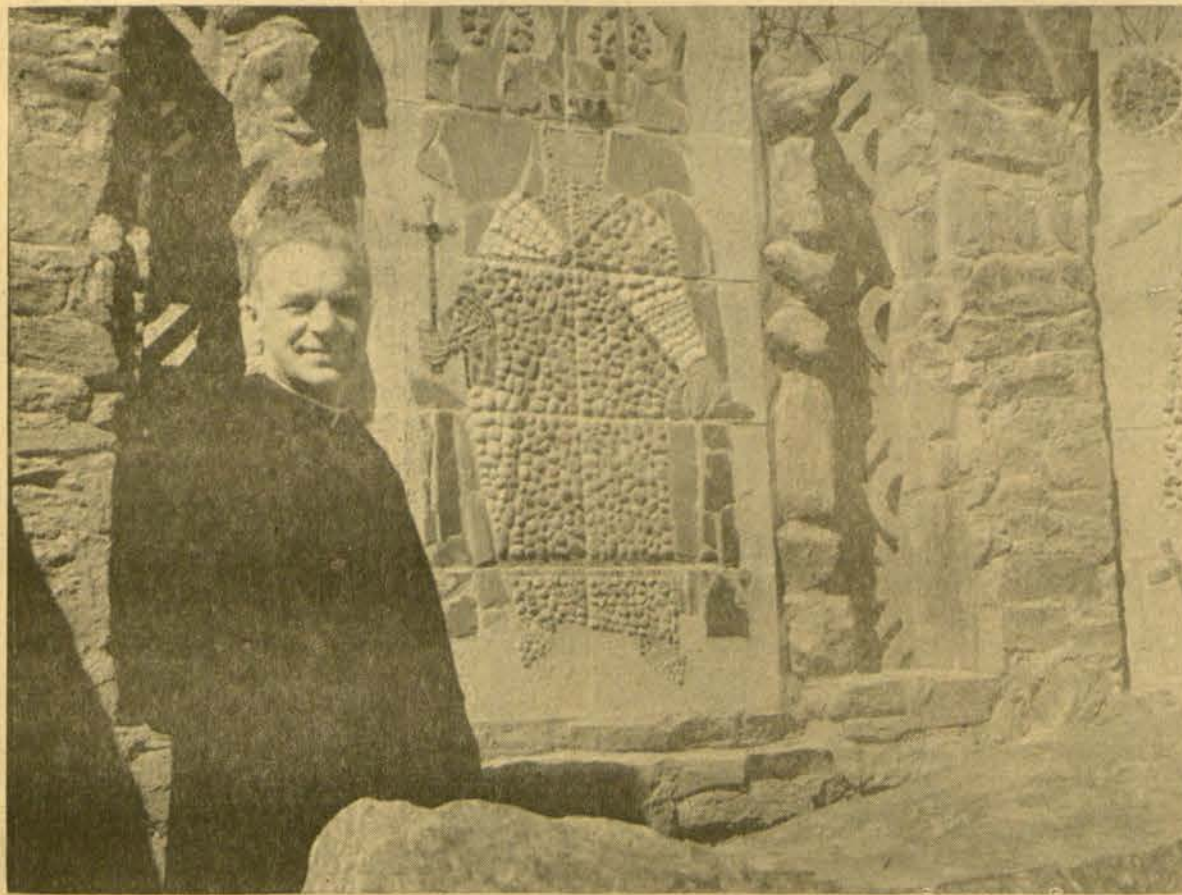
Pasinaudojo patarimais mūsų istorikų, taipgi prof. Z. Ivinskio. Vėliau rankraštį peržiūrėjo, patiklino prof. Z. Ivinskis, R. Krassauskas, prof. A. Kučas, dr. J. Matusas, prof. S. Sužiedėlis, istorikas Pauliukonis. Taigi, čia galbūt pirmoji tokia (šalia kun. Reitelaičio apie Suv. Kalvariją)

istorinė studija apie Lietuvos šventovę. Net apie Aušros Vartų nieko panašaus neturime.

Šiame veikle autorius duoda labai platų istorinį foną, pateikdamas gausiai žinių apie Šiluvos apylinkių gamtą, vardą, miestelių įvairiais laikotarpiais: plačiau informuoja apie Šiluvos steigėjus Gedgaudus, apie kitus įtakingus lietuvius, turėjusius ryšio su Šiluva, kaip Kęsgailai, Zavišos. Plačiau sustoja ties reformacija, aptaria kalvinizmo atgarsius Šiluvoje, teisminę kovą dėl bažnyčios tarp katalikų ir reformatų, maskolių ir švedų siaubą Šiluvos apylinkėse, marą, Šiluvos bylą Varšuvos seime. Pagaliau plačiau gilinasi į Šiluvos likimą Žemaičių ir Lietuvos agonijoje. Čia susitinkame ir su tokiais įtakingais žmonėmis, kaip Pacai, Sapiegos ir kt.

Rašoma kondensuotai ir dokumentuotai, atžymint iš kur informacijos imtos. Vien šaltinių ir literatūros sąrašas užima penkis puslapius. Išnašų 21 puslapis. Šis tomas siekia iki XVIII šimtmečio antros pusės. Antroji dalis turės apimti Šiluvą caristinės okupacijos laikais, nepriklausomybės metais ir naujų okupacijų laikotarpiu. Šitoks leidinys įdomus ir svarbus kiekvienam lietuviui, kokių pažiūrų jis bebūtų; įdomus istorikui ir eiliniam Lietuvos praeities mylėtojui, ypač intriguojantis besinteresuojantiems lietuvių religiniais išgyvenimais praeities šimtmečiuose.

J. Pr.

Kun. Stasys Yla, tik ką išėjusio stambaus veikalo "Šiluva žemaičių istorijoje" autorius, prie savo ranko mis išmūrytos Mindaugo pilaitės Putname, Conn. Jo dešinėje A. Kašubienės mozaika, vaizduojanti karalių Mindaugą.

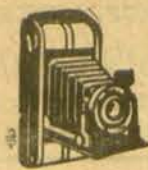
Humoristinis romanas — naujų laikų tema

Plačiai tarptautinio garso susilaukęs rašytojas Giovanni Guareschi (staiga miręs 1968 m. liepos mėn.) yra parašęs šešias Don Camillo knygas. Paskutinioji, kuri neseniai pasirodė anglų kalbos vertime, yra "Don Camillo Meets the Flower Children" (išleido Farrar, Straus and Giroux New Yorke. 1969 m. 247 psl. 5.95 dol.).

Dlugošo, kurį Alantas vadina "Lietuvos ediku". Dlugošas buvo vienas didžiausių XV amžiaus istorikų. Jeigu jis būtų buvęs toks edikas, tai, tur būt, pirmiausia būtų suėdęs Kazimierą Šventąjį, kurio jis buvo mokytojas ir kurį labai gražiai auklėjo. Vargu būsimio šventojo ir kitų savo vaikų auklėjimą ir mokymą tėvai (pusiau lietuviai) būtų patikėję kokiui nors "Lietuvos edikui". Tiesa, Dlugošas buvo priešingas Lietuvos separatizmui, nemėgo pagoniškos Lietuvos, bet ko kito galima buvo ir laukti iš kunigo lenko istoriko. Tačiau, apamai, jis Lietuvos atžvilgiu buvo žymiai objektyvesnis, negu kai kurie mūsų žurnalistai šandien Lenkijos ir kitų mūsų kaimynų atžvilgiu.

MOVING
Perkrauste baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters.
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaaki Rd., Tel. 581-4111

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatų bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PProspect 6-8998

Dar pora žodžių dėl to paties

Tai humoristinis romanas naujausių laikų tema. Kai kurių knygų skyrių tiesiog neįmanoma skaityti nesikvatojus. Tenka stebėtis autoriaus ypatingu šių laikų dvasios pažinimu, giliu modernaus jaunimo psichologinių nuotaikų suvokimu, įsijautimu į galvosena stalinistinio ir Mao komunisto, gabiu perdavimu nuotaikų egzotiško paskutinių dienų kunigo ir senesnio klebono. "Gėlių jaunimas" ir maištingieji į hipius pasinėšę jaunuoliai pavaizduoti lyg reportažiniu tikslumu iš pačios tikrovės paimti, kas autoriui, gyvenančiam ne hipių tėvynėje Amerikoje, o Italijoje, buvo nelengva ir ką gali atlikti tik aukšto kūrybingumo talentas.

Veikalo tokie gyvi tipai: dėdė klebonas, arba - jaunas kunigas, per 24 valandas pasiryžęs igyvimą reformas. Įžaliai apskūri si "gėlių mergaitę", dvi hipiškos gaujos, komunistų vadovas Peppone, devynių vaikų susilaukusi gatvės moteris, grubiai išnaudojanti visus gali-

SPECIALI KAINA
\$15.00

Pusmetinis suukavimas \$10
Pilna kaina
MODERN IMPRESSION
COIFFURES
THERESE RIZZONE, sal.
6655 S. Mozart — Tel. 776-7126
1/2 bloko 1 v. k. nuo California
ant 67-108
Antr., treč., ir šešt. 9 iki 5:30
Ketv. ir penkt. 9 iki 9. Sekm. ir
pirm. uždaryta.

Fotografav žavioms nuotakoms

The Paul Studio

MODERN. FOTOGRAFO
NAMAI

SEIMOS PORTRETUS
IR VISOKIŲ PROGŲ
NUOTRAUKAS

3213 So. Morgan St.
Chicago, Illinois 60608
TEL. YArds 7-5858

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4%

4 3/4%

Mokamas už Vieną Mėn. Certificate sąskaitas Minimum \$5,000.00

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIDRINKUS NUO 1 D

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

mus ir negalimus būdus susilaukti paramos.

Visi jie įpinti į giliai intriguojančias situacijas, kurių atomazgos skaitytojui neša visą eilę netikėtų staigmenų. Meistriški dialogai, ekrano gyvumo veiksmo vystymasis, šalia to - nuostabus autoriaus sugebėjimas išryškinti įvairiausius pasaulėžiūras, kūrybingai perteikiant jų esminius bruožus, iškeliant jų kontroversijas ir drauge nieko neišdžiant. Skaitytieji šią knygą turės malonumo ir pasigėrėti literatūriniu kūrybingumu, ir pergyventi pramoginio skaitymo smagumus. J. Pr.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbinams rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7358 - 59

since 1914...

MIDLAND B-vė patarnauja taupant ir duoda namams įsigyti paskolas. Dėkojame už pasitikėjimą ir esame pasiruošę Jūsų patarnauti atlyti. Šią-tos apdraustos iki \$20,000.00.

Frank Zogas, President

5%
PASSBOOK SAVINGS
All Accounts
Compounded Daily
Paid Quarterly

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4646 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

6%
2-YEAR SAVINGS CERTIFICATES
(Minimum \$5,000)

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atidara pirmą ir ketvirtą 9-9 val.; antrą, trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmd. atidara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

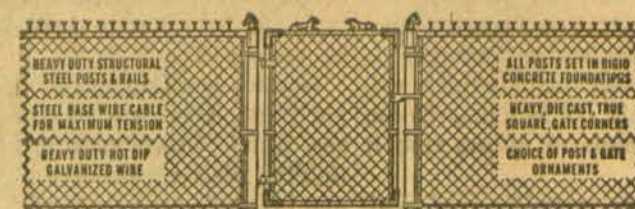
LUIZ AUTO REPAIR

6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629

TELEF. — 436-3699

KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAŽYMO DARBAI. Atliekami tiksliai ir nebrangiai.

Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters) vandens nubėgimui.

Nerūdija ir nereikia dažyti.

T V O R O S: įvairiausio aluminijaus, plastikos, plieno, įvairių spalvų.

S T O G E L I A I

DURYS - LANGAI: įvairių spalvų ir kainų — K. Butkaus konstrukcijos.

Naujausi žieminiai balto emalio ir "stainless steel" langai.

FORMICA KABINETAI

KOSTAS BUTKUS

Telef. — PProspect 8-2781

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Numizmatams nauji. Jonas K. Karys, dipl. ekonomistas, numizmatas, buvęs Kauno monetų kalyklos viršininkas ir Aukštesniosios prekybos mokyklos lektorius, davė naują leidinį "Numizmatika" (Išleido "Aukse-lis", Immaculata Press, Putna-me, Conn., 340 psl., kaina 15,00 dol.). Du trečdaliu šios knygos skirta numizmatikos žodynui. Tai lyg savotiška lituanistinė numizmatikos enciklopedija, kur alfabetine tvarka duodamos ir vaiviausios informacijos, liečiančios numizmatiką, ypač Lietuvos pinigų. Šis vertingas žodynas užima du knygos trečdaliu. Antroji dalis — J. Kario raštai numizmatikos klausimais, tilpę įvairiuose žurnaluose ir laikraščiuose, nagrinėjant įvairias lietuvių numizmatikos temas. Knygoje net 180 iliustracijų, sudarytų iš daugiau kaip tūkstantis įvairių vienetų.

Knyga daliai įršta, turi didelės vertės. Kadangi autorius Liet. enciklopedijoje redagavo numizmatikos skyrių, tai gausiai medžiagos sutelkė jau tada. Ši knyga yra autoriaus jau trečia. Anksčiau buvo išspausdinti jo veikalai: "Nepriklausomos Lietu-vos pinigai" (1953), "Senovės lietuvių pinigai" (1959). Ši knyga yra autoriaus užplanuotosios trilogijos paskutinė dalis. Visą tą darbą autorius atliko nuo tar-nybos atliekančiais negausiais laisvalaikiais, duodamas labai vertingos medžiagos mūsų numizmatikos ir apskritai mūsų valstybinio-kultūrinio gyvenimo istorijai.

• Dailininko Leono Urbono paroda Chicagoje. Čiurlionio gale-rijoje, atidaroma gegužės 16 d. 7 val. vak. Parodoje bus išstaty-ta apie 40 naujausių šio Australi-joje gyvenančio mūsų dailininko darbų. Paroda Čiurlionio gale-rijoje tęsis iki gegužės 24 d. Ją rengia "Margutis".

• Dail. Antano Petrikonio pa-rodos, šio Chicagoje gyvenančio

mūsų dailininko naujausių dar-bų parodos dar šį sezoną įvyks gegužės 9-10 d. ALT sąjungos namuose, Bostone, ir birželio 20-21 d. Šv. Kazimiero lietu-vių parapijos salėje, Los Ange-les. Pastaruoju metu A. Petri-konio darbai kūrę nemažai paveikslų, kurie žymi gana įdomiai naują kryptį jo tapybos raidoje. Parodoje bus išstatyti aliejaus, akrilikos ir akvarelės darbai. Ypač apva'dyto impulso polėkiu ir sva'vomis ryš'ūs y-ra akvareliniai paveikslai.

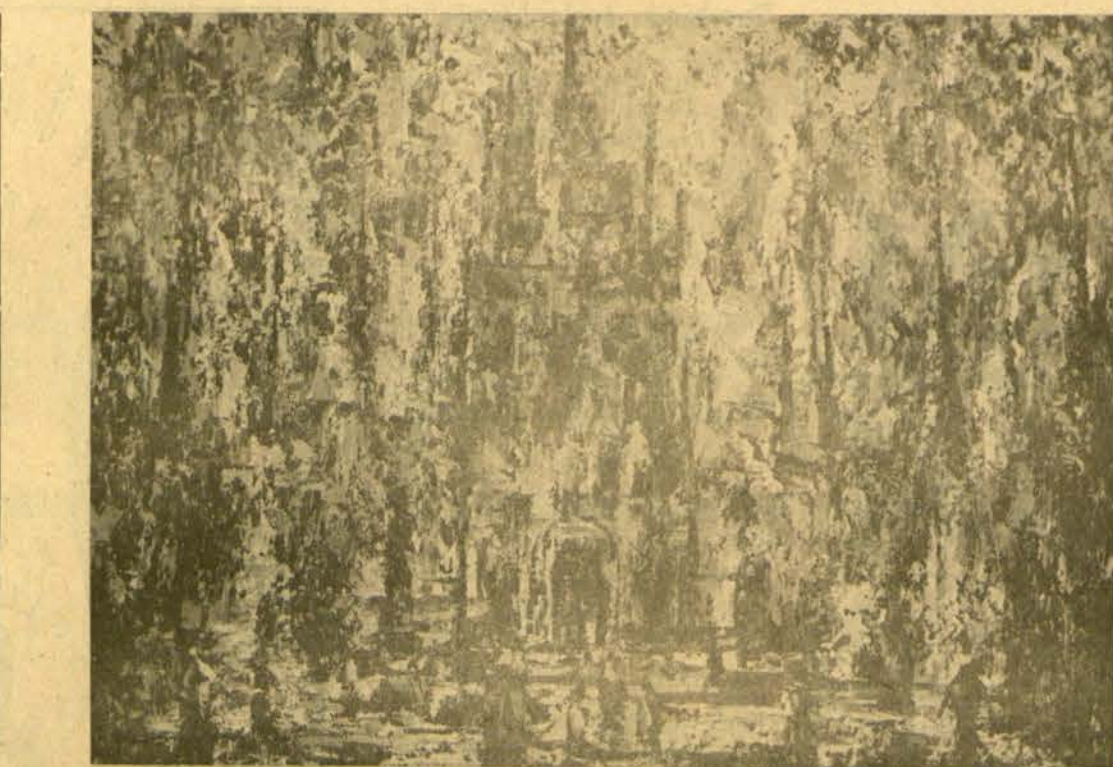
• Lietuvių dailininkų paroda Kanados ambasadoje. Kanados ambasados Washingtono patal-pose š.m. balandžio 24 d. atida-ryta dviejų lietuvių dailininkų, gyvenančių Kanadoje, Atano ir Anastazijos Tamošaičių paveikslų ir kilmų paroda. Ji vyksta ambasados informacijos patal-pose, 1771 "N" St. N.W.

• Vilniaus universiteto (da-bar — V. Kapsuko) bibliotekai šiais metais sukanka 400 metų. Bibliotekoje yra daugiau kaip pusterčio milijono knygų ir kas-met ji papildoma bent 70,000 knygų.

Apie tą suaktį šiltai kalbėda-mi, 12 jaunųjų lietuvių mokslininkų savo laiške "Tiesai" (ko-vo. 31) nusiskundė kai kuriais trūkumais ar bėdomis. Jie prime-na 1968 m. balandžio 1 d. gais-rą bibliotekoje, kai labai nuken-tėjo profesorių skaitykla. Remon-tas turėjęs būti baigtas per pus-metį, bet... jis tęsiasi ir dabar, be to, bibliotekai ir šiaip trūksta patalpų.

Jaunieji mokslininkai sakosi vargsta ir negali suprasti, kodėl profesorių skaitykloje suvaržy-tas naudojimas kai kuriomis knygomis, o bendroje skaityk-loje tas naudojimas visai negali-mas. Jie vis laukia ir nesulaukia normalios darbo bibliote-koje sąlygų (E.)

• Okup. Lietuvoje skelbiama apie lietuvių muzikų indėlį Leni-

Antanas Petrikonis

no "šlovinio" srity. Teigiama, kad "apie Leniną širdis dainuo-ja". Žinoma, tas "dainavimas" vyksta tik partijai diriguojant ir gyvasias širdis prievartaujant.

Tiesa, kai kurie lietuviai kom-pozitoriai yra sukūrę ir nebūti-nai Lenino temomis veikalų, ta-čiau žymieji menininkai verčia-mi atiduoti duoklę Leninui. Čia pora pavyzdžių: V. Paltanavičius neseniai sukūrė kantatą "Neuž-gesint revoliucijos gaisro spar-nuoto" gi V. Klova — "Sventi-nę uvertiūrą". (E.)

• Juozas Siparis, dramos te-atro aktorius, mirė Vilniuje š.m. balandžio 5 d., eidamas savo gy-venimo 77 metus.

Gimęs 1894 m., Siparis Lietu-voje buvo laikomas vienu pir-maujančių lietuvių aktorių tarpe. Šiuo metu režiminė spauda (Tie-sa, Komj. Tiesa ir kt.) ypatingai pabrėžė, tai, kad velionis domė-josi K. Stanislovskio teatro siste-ma bei rusų realistiniu menu.

Nenurodama, kad Siparis savo dvasia buvo suaugęs su nepr. Lietuvos teatru ir kad jis turėjęs polinkį i charakteringus vaidme-nis, kaip tik toje srityje ryškėjo seniau ir, gal, dar labiau iškilo okupacijos laikmečiais. Dabar keliamo tai, kad Siparis vienas pir-mųjų teatre buvo sukūręs Leni-no paveikslą. Dėl to jis buvo ap-dovanotas okupacinio režimo premija. Velionis dirbo ir pedago-ginėje srity ir dalyvavo, jau oku-pacijoje, kuriant kai kuriuos, lietuvių kalba filmus.

Filmų įvairumai

Apie žmogiškąją prigimtį ir amerikiečių visuomenę STASE SEMENIENE

Išrinkit tas priverstines žypse-nas nuo nusiminusių, beviltiškų veidų ir pamatysite kuo pavirsda-vo 1930 m. šokių maratonai. Pilna pilnutėlė salė žmogiškų būtybių sukosi vis aplink ir aplink tarp ke-turių sienų kartais išsūsis savai-tėmis be jokio miego, sudarydami cirką tiems, kurie mokėdavo pinigą, kad tik juos pamatytų.

Pagaliau pabaigoje tie, kurie ne-apalpavo ar nekrisdavo negyvi, laimėdavo pinigines premijas, ku-rios buvo taip laukiami geri pinigai depresijos laikais. O depresija, ne-tiesiogine prasme, buvo viso to priežastimi.

Ir iš tiesų, kai kurie tie marat-onai virsdavo tikrai žiauriu vaidu. Dalyvaujantieji konkurse šokdavo, nepaisydami savo sveikatos, sirgda-mi, net moteris, laukiančios kūdi-kių. Žmonės šokdavo apnikti para-zitų, pergyvendami net haliucina-cijas. O tokių šokančiųjų vaidas buvo kai kam dalis pramogos. Ne-žiūrint tų laikų populiarios "mu-zikos garsų, krepinio popieriaus papuošimų, tokie šokių maratonai buvo paprasčiausias sadizmas.

Tarp amerikiečių pamėgtų spor-tų tokios šokių rungtynės popu-liarumu net varžėsi su automobi-lių lenktynėmis. Visados ten buvo laukiama tos "malonios" galimybės, kad gal kas nors iš šokančiųjų nu-mirs.

"They Shott Horses, Don't They?" yra meistriškas pavaizdavimas ano maratono laikotarpio šių dienų publiakai. Nežiūrint pramoginės pu-sės, filmas sukaupia visą žiūrovų dėmesį, nes jis mėgina prabilti i publika, pasakodamas apie jai ne-pažįstama žmogaus prigimtį ir anų dienų amerikiečių visuomenę.

Tai yra vienas geriausių paskuti-niu metu amerikiečių filmų, ne veltui apipiltas devyniom nominaci-jom (ir viena gauta premija), po

"Anne of the Thousand Days" — dešimties nominacijų.

Režisierius Sydney Pollack pasta-tė baltą salę ir pripildė ją tikrais charakteriais. Iš kažkur, iš nežinios jie visi čia suplaukia: Robert (Mi-chael Sarrazin) nufotografuotas, lyg jis įžengtų i salę tiesiog iš jū-ros. Atrodo, lyg filmo charakte-riai neturi gyvenimo istorijos, jokio kito gyvenimo; jie egzistuoja tik tarp tų keturių baltos salės sienų, oficialaus laikrodžio rodyklei nutkėsant valandas. Pollack vis-ką gyvenime susumavo ligi šio kvailo konkurso; o tai, ką jis pasa-koja turi kur kas daugiau reikšmės gyvenimui negu aniams konkur-sams.

Robert sutinka Gloriją (Jane Fonda), ir jie pasidaro partnerais maratone, nors jis net neplanavo į-sijungti i šias varžybas. Antraeilėse rolėse puikiai pasirodo Red Buttons ir Bonnie Bedelia. Visi jie varomi lyg botago kirčių aplink ceremoni-jų meistrį Rocky (Gig Young, ga-

HIGH RATES
Paid Quarterly

5% PASSBOOKS \$1,000 minimum INVESTMENT BONUS PLAN	6% \$5,000 minimum 2 YEAR CERTIFICATE 5 3/4% \$1,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE
--	--

Savings Insured to \$20,000
Highest reserves
BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS
— TEVAS IR SŪNUS —
MARQUETTE FUNERAL HOME

THREE MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESI OG NUO
MR. NELSON
Savininko
SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių
Didžiausias Paminklų Planų
Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-6335

E U D E I K I S
Laidotuvių Direktorai
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Trys Moderniškos Kopyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YARds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNUS (LACKAWICZ) 2424 W. 69th Street 2314 W. 23rd Place Tel. REpublic 7-1213 Tel. VIRginia 7-6672	POVILAS J. RIDIKAS 3354 S. Halsted Street Tel. YARds 7-1911
PETRAS BIELIONAS 4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572	JURGIS F. RUDMIN 3319 S. Lithuania Ave. Tel. YA 7-1138-1139
ANTANAS M. PHILIPS 3307 So. Lithuania Ave. Tel. YARds 7-3401	VASAITIS - BUTKUS 1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill., Tel. OL 2-1003

HIGHER INTEREST ON SAVINGS

6% PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000. OR MORE,
2 YEAR MATURITY

5 3/4% PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$1,000. OR MORE,
1 YEAR MATURITY

PASSBOOK AND CERTIFICATE SAVINGS INSURED TO \$20,000
Interest is compounded daily and paid quarterly on all accounts. Standard Federal pays the highest legal rate of interest on all savings. Deposits received by the 10th of any month earn from the first of that month. Deferred Income Certificates are available at rates of 6% and 5 3/4%.

STANDARD FEDERAL
Savings and Loan Association of Chicago
ASSETS OVER \$141,000,000.00 RESERVES OVER \$12,400,000.00 (more than twice the legal requirements)
4192 Archer Avenue at Sacramento Chicago, Illinois 60632 VI 7-1140
HOURS: Mon., Thurs. 9 A.M. - 6 P.M. • Tues., Fri. 9 A.M. - 4 P.M. • Sat. 9 A.M. - 12 Noon • Wed. Closed

G E L E S
Vestovėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
G U Z A U S K Ų
Beverly Hills Gėlinyčia
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
Tel. PR 8-0833 — PR 8-0834

FRANK ZAPOLIS
10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilių pavojų
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4539

A. VILIMAS MOVING
Apdraustas perkraustymas — įvairių atstumu —
823 WEST 34th PLACE
Telef. — FRontier 6-1882

SPYGLIAI IR ROYGLIAI

REDAGUOJA DR. S. ALIŪNAS

LENINAS ASTRONAUTAS

Tiesiog būtų liūdnei nepatogu, jeigu mes neprisiimtume Lenino, kada, anot "Aidų", Leninas yra kaip tas "Sevilijos kirpėjo" operos herojus — "Figaro šen, Figaro ten". Leninai, šen, Leninai, ten; Leninai, karvės pieno neduoda; Leninai, mėsas nevežtas; Leninai, pravaikštų per daug, ir gobšiai iš tarybinio aruodo bulves nudžiovė. Tiesiog gaila, kad viską Leninas padarė, ir mes čia beveik nebeturime kaip pagerbti, nes visos mokslo srities Leninas išsėmė.

Štai vasario 13 d. laidoje "Tiesa" skelbia, kad įvyko mokslininkų simpoziumas "Leninas ir Lietuva". Mokslų akademijos prezidentas (taip ir rašo — prezidentas, o ne kom-saras) J. Matulis paskelbė, kad "Leninas buvo genialiausias mąstytojas tiek proto, tiek intelektualinės jėgos atžvilgiu". Žinoma, be gū Matuliu taip paskelbti, kai nebėra genialiausio Stalino, apie gūrį "Pravda" 1949 m. balandžio 22 d., taigi Lenino gimtadienio proga, parašė: "Genialusis Lenino darbų tęsėjas draugas Stalinas išvytė ir į aukščesni lygi pakėlė Lenino mokslą." Na, visi laimingi, kad to Lenino mokslo pakėlėjo nebėra. O tame simpoziume mokslininkai ir jų varovai Sarmaitis, Navickas, Niunka, Grigonis išreiškė kad, jei nebūtų Lenino, tai ir pasaulio nebūtų.

Taigi, Leninas jau viską padarė, ir mums nebėra į ką jo bepakelti, tačiau dar yra viena, visos Tarybų sąjungos šalies negrinėta tema, tai Leninas astronautas. Ir tepasilepia visi Kremliaus mokslai su lietuviškuoju dr. A. Bimba priešaky, mes Lenino gimtadienio proga

TARYBINĖ PRAMONĖ

Tabakas

Kadangi rūkantieji nusiskundžia, kad tabako fabriko gaminiuose dažnai pasitaiko medžių gabalų ir kitokių priemaišų, neturintį su tabaku nieko bendro, fabriko direktorius ir kiti vadovaujantys asmenys sušaukė autoritetingą komisiją ir jos akivaizdoje į tabako plauštymo Mašiną subraškėjo, keliskart sausai džergsteldami, ir sustoję, tuo pačiu įrodydami, kad visi skundai neturi jokio pagrindo.

Batai

Zoologų, antropologų, geologų ir kitų mokytų žmonių spėjiojimai apie tai, kad Lietuvoje aptiktos kažkokios būtybės iš mezozoinės eros pėdos, nepasitvirtino. Spėjiojimus kategoriškai paneigė Buit'no aptarnavimo kombinato direktorius P. Apžiūrėjęs pėdas, jis pareiškė: — Tai nei dinosauros, nei ichtiozauras, nei joks kitas velnias. Tos pėdos — mūsų kombinato kliento, atnešusio mums pataisyti batus

J. Daukša, "Šluota"

atskleidžiamie naujus Lenino horizontus — Leninas buvo astronautas.

Tai labai pravartu prisiminti, kad kaip tik šį mėnesį amerikiečiai trečią kartą į mėnulį kėlėsi, tur būt, nežinodami, kad 1917 m. Leninas buvo užantspaudojęs ir iš Vokietijos vagone persiustas į Rusiją. Taip sakant, Leninas buvo sandariai uždarytas ir nors jis dabar ir dievas (velnias yra Trockis), bet anais iš Vokietijos į Rusiją persikraidymo metais turėjo uždarytas visus žmogškus reikalus paprastai spręsti. Anais metais šau nusiis mūsų draugas Chruščiovas pareiškė, kad jei kas pirmas išliks mėnulyje kukurūzų sėti, tai bus ne kas kitas, kaip ruskis. Tė, kurie matė sovietinius tankus, lyg ir suabejojo, o Chicago "Sun Times" net labai teigė, kad nesuprantama, kaip gal li rusai į mėnulį išlipti, jei jie net siuvamos mašinos nemoja padaryti. Tačiau taip teigdami, tikriausia buvo užmiršę nuostabią Lenino kelionę vagonu, kurio sandarumas tikrai turėjo būti didesnis negu šių dienų raketos.

Taigi, švęsdami Lenino gimtadienį ir suversdami jam visus mokslus, net ir niekšo. Stalino atmintus, siūlome, kad kompartija įrašytų ir nuostabią Lenino astronautišką laimėjimus. Be abejo, labai malonu Maskvai, kad ji erdvėmis yra paleidusi dešimtis grabų, tačiau bus dar malonau, kad galės pasauliui atskleisti, jog pirmasis astronautas buvo Leninas. Jeigu kas, žinoma, dar tuo suabejoję, tas būtų tikras imperialistas ir supuvęsio kapitalizmo atstovas.

Leninistiniai metai labai pakiliai nuteikė visus gyventojus. Visi viską darė Lenino garbei. Net ir į tualetą eidami, skyrė tą darbą šimtmečiui. Ir štai vieno, į tualetą nuėjusio eiliuota deklariacija. Ji atvežta iš Lietuvos. Dėl estetizmo pakeičiamie viena kita žodelį: "Šitas darbas ne elinis — šimtmetinis lenininis".

Taigi malonu, kad visi suprato lenininių metų reikšmę, ir visus darbus jo garbei atlieka, o kad Leninas buvo pirmasis astronautas, tur būt, ne pats Brežnevas nesuprato, gal dėl to Lenino dienos proga komunistinė Kinija ji pavadino Hitleriu. Lenino dienos proga rusai su kiniečiais išsiplūdo, bet mes dėl to nesipiktiname, nes tas keikimasis nėra elinis, o šimtmetinis lenininis.

P. Proletarinis

PAVASARINĖ KELIONĖ IR GIESMĖ

Kada važiuojo 45 mylias per valandą, giedok: "Kelias yra džiaugsmo dalis".

Kai važiuojo 55 mylias, giedok: "Aš esu čia svetimas, dangus yra mano namai."

Kai važiuojo 65 mylias, giedok: "Arčiau, mano Viešpatie, pas Tave".

Kai važiuojo 75 mylias per valandą, giedok: "Kai šauksi mano vardą, aš jau būsiu ten."

Kai važiuojo 85 mylias per valandą, giedok: "Viešpatie, aš jau prie pat Tavo vartų."

— Milijonierius 70 metų yra dar labai ir labai jaunas žmogus, tokių metų amžiaus senas yra tik elininis pilietis.

Studentė

— Man nenorom kyla klausimas, ar dar mes neišspiovėme mums svetimos rankos įbrukto į burną spenelio?

Vyt. Alantas

KOMUNIZMO TURTAI IR JO KILNIEJI UŽDAVINIAI

"Artimiausių metų uždavinys — primelžti visuose ūkiuose vi dūtiniskai iš karvės 3500 kilogramų pieno. O tai reikalauja žymiai pagerinti veislininkystės darbą, nuolat papildyti bandą geromis telyčiomis. Gera karvė — didelis turtas. Ją išsiauginti, be abejo, nelengva. Todėl veislinių telyčių priežiūra ir šėrimas turi būti pavyzdingi. Iki šiol daugelyje fermų dar yra mažo produktyvumo karvių. Bandą bus galima deramai gerinti, kai bus kuo ją papildyti. Labai svarbu siekti, kad kiekvienam šimtui karvių kasmet tektų ne mažiau kaip po 25 pirmavėres."

"Tiesa", vasario 7 d.

Tarybinės soclenktynės

Kad ašis negautų
Griežto papeikimo,
Paskutiniai ratai
Tarės,
kol užkimo,
Ir vežimui davė
žodį:
Per metus
Būtinai pavyti
Priekinius ratus.

RECENZIJĄ

Žiūrovas, išeidamas iš teatro, kreipėsi į kaimyną:

— Gera! kad perskaičiau recenziją, nes kitaip ši pjesė man būtų patikusi.

NEREIKALINGAS DAIKTAS

Kartą darbovietėje kažkuris iš bendradarbių iškėlė labai natūralų reikalą. Tiesiog tikra ironija. Kuomet bent kuris iš tarnautojų išeina į pensiją ir kuriam laikas jau nebeveidina jokio vaidmens, tuojau draugai susimėję jam perka atminimui laikrodį.

KEISTA KAVA

— Nuostabi tavo kava, brangioji!

— Aišku! Juk mano vyras ją parvežė iš Brazilijos.

— Stebėtina! Ir ji dar visiška karšta!

VEL SKRAIDANČIOS LEKSTĖS

Spaudoj buvo žinutė, jog skraidančios lekstės, (apie kurias daug rašė "Naujienose" J. Prons kus), buvo matytos viršum Afganistano.

Galimas dalykas, kad tai naujai 1970 metų modeliai...

BESIRUOSIANT I TEATRĄ

— Ar jūs esate tikras, jog šio bilieto, kurį man nupirkot, vieta yra arti scenos?

— O, taip. Jeigu būtų bent truputį arčiau, jis jau dalyvaudumėt programoj.

PRASMINGA POEZIJĄ

Vienas praėjusio šimtmečio pradžioje Mazosios Lietuvos poetas taip eilavo:

"Jautis, strazdas, vanagas,
kiškis —
didis turgus priekuliskis
kur nereikia — nesikiškis".

Nepaisant, kaip automobilis bus padarytas, jis bus tol ne saugus, kol žmogus juo važinė.

LAIKAI IR PAPROČIAI

"Vasarą daržuose gerdavome alų ir valgydavome lietuviškus kopūstus ir lenkiškas (Liublino unijos įtaka?) dešreles."

"Šiandien mūsų smulkioji buržuazija jau kitas madas vaikosi; dažnai jau ji eina į tuos parengimus (opera, baliai, banketai), kur ponitės gali savo minkus pravėdinti ir kaimynei pavydo sukelti."

J. Šolūnas

"Kur yra sagiai, gobienės ir matulaitienės, ten jaunimas šoka, o kur tokių vadovų nėra, tai ten jaunimas sienomis lipa."

A. Nakas

"Faustas nėra miręs ir nebuvęs paimtas į dangų".

Dr. A. Ramūnas

Taip atrodo Sovietų ekonomija, pagal Brežnevo pranešimą Čarkove.

PROTINGAIS GIMSTAME, KVAILIAIS MIRŠTAME

— tai žodžiai torontiško d'enaščio gyvenimiškai "filosofuoti" mėgstančio kolumnisto Gary Lautens.

Anot jo, nūdienėj visuomenėj imama galvoti, jog šių dienų 15-16 metų paauglys yra daug protingesnis už žmogų 40 metų amžiaus, o ypatingai, jei tas 40 m. sulaukęs žmogėnas yra to paauglio tėvas.

Ir, g'rdi, šiandieniniu galvoji mu, tas žmogus (turis 40 metų) smarkiai atsislojęs ant mentaliteto kampo aštrum, daugiau negu kuris kitas, turis 65 ar 70 metų. Mat, tokie keturdešimtmečiai daugiausia turi vaikų paauglių.

Bet ir anie, žymiai senesnieji, esą gerokai kvaili, anot šiandienos jaunikių.

Pagal juos, kuo labiau žmogus eina senyn, tuo kvailyn. Mat, jų smegenys jau yra beidžiūstancios. Taigi, esą, beveik taip ir išeity: visi gimstame protingi — mirštame apykviliai.

Ir jeigu tai teisybė, tai daugelis iš mūsų darome dalykus (kvailystes) jau daugelį metų, kurių

Ar ne iš B. Pūkelevičiūtės romano "Rugsėjo šeštadienis" biliodirbliai.

Biliardas

Stumdo rutulius lazdom.
Mušas rutuliais kaktom.

Rutulėliai rutuliai.
Akyse jų ratilai.

Gelumbė švelni, žalia.
Vaikšto viešpačiai šalia.

Rutulių nepagalės.
Smūgis. Kerta iš eilės.

Vidury karštos kovos
Gal kas nors ir pagalvos:

— Kartais tampam rutuliais.
Lekia akys ratilais...

J. Nekrašius

MOKYKLOJE

— Kodėl musė skrenda į pietus?

— Todėl, kad jai toli pėsčiai eiti.

MINTYS PRAKALBŲ PAGERINIMUI

— Šuo dėkingas šeiminkui už sukaltą būdą. Bet tuo pačiu atsirado naujas vargas — grandinė.

— Jei medis auga vienas, jam tas pats, iš kurios pusės pučia vėjas.

— Dvi pamainas dirbęs žmogus yra toks, kuris nori iš darbo darbą važinėti geresne mašina.

— Moteris apie savo amžių nustoja kalbėti tada, kada amžius pradeda kalbėti apie ją.

— Optimistas yra toks žmogus, kuris išleidžia paskutinį dolerį, nusipirkdamas piniginę.

— Jeigu mes įsitikintume, kad ant medžių auga pinigai, pusė visų mergaičių, kurias aš pažįstu, tuoktųsi su beždžionėmis.

Doris Lilly

— Rusijos viešbučiuose yra televizijos kiekviename kambaryje, tačiau jos žiūri į tave.

Bob Hope

— Tu negali suprasti, kaip greitai keičiasi balsas, kol neužgirdai, kaip žmona, pertraukusi vyro barimą, atsako telefonu.

— Ne visos moterys pakartoja paskalas, kitos jas pradeda.

— Kasgi piktžolė? Augalas kurio dorybės dar neatrastos.

R. Emerson

Inflacija tai reiškia, kad kol įsigijai reikiama sumą pinigų daiktui pirkti, tas daiktas vėl pabrango.

— Visų išradimų paskirtis taupti žmogui laiką, išskyrus televizijos aparatą.

— Inflacija yra toks metas, kada sušampa tie, kurie taupė lietingam metui.

— Sumaišant degtinę su vandeniu sugadinami du geri skyčiai.

— Egoistas yra geras žmogus ta prasme, kad jis nekalba apie kitus, o tik apie save.

— Visuomet patyriau, kad žmonės, neturį ydų, mažai teturi ir dorybių.

A. Lincoln

— Daugelis jaunų rašytojų padaro klaidą, su rankraščiu pasiusdami sau adresuotą ir pašto ženklų antspauduotą voką, nes daugelį redaktorių sunku atspirti prieš tokią pagundą.

— Ring Lardner

Taip čekoslovakai vaizduoja gražuolę komunistinę čekoslovakijos ekonomiją.

KAM TAS KIRVIS?

Kavarsko kepyklos vadovai perdegusią duoną siunčia į Staškūniškio tarybinio ūkio III Svirnų, Naujasodžio tarybinio ūkio Ežerėnų skyrius bei kitas tolimiausias Anykščių rajono vietas. Taip sakant, toliau nuo savo galvos.

(Iš J. ŠILINIO laiško)

Kolūkiečiai (III Svirnų parduotuvėje). Gal kirvių turite? Pardavė. O kam jums jie? Kolūkiečiai. Jūs parduodamai duonai atkirsti.

"Valstiečių laikraštis"